

Załącznik nr 2

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze

Data przeprowadzenia wizytacji: **21-22 listopada 2022 r.**

Warszawa, 2022

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	5
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	29
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	36
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	39
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	43
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	45
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	47
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	49
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	51
5. Załączniki:	56
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	56

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Dariusz Dolański, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Maciej Smuk, ekspert PKA
2. dr Małgorzata Krzemińska – Adamek, ekspert PKA
3. Beata Opala, członek PKA
4. Joanna Maruszczak, ekspert PKA ds. studenckich
5. Katarzyna Nowak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia prowadzonym w Karkonoskiej Akademii Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej zdalnie.

Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodniczący zespołu oceniającego oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	językoznawstwo 90% literaturoznawstwo 10 %	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	<i>filologia germańska – język niemiecki w biznesie i turystyce, filologia germańska – od podstaw – z realioznawstwem, filologia angielska z językiem biznesu - 720 godzin (6 miesięcy)/28</i> <i>filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym - 390 godzin/ 21</i>	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>filologia germańska – język niemiecki w biznesie i turystyce</i> <i>filologia germańska – od podstaw – z realioznawstwem</i> <i>filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym</i> <i>filologia angielska z językiem biznesu</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	155	
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	1845-1905	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	90-100	

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	125-136	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	61-74	

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁵ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione

⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Według przyjętej dla kierunku koncepcji kształcenia jest on odpowiedzią na oczekiwania środowiska lokalnego w kwestii zapewniania kadr w placówkach oświatowych, samorządowych, turystycznych i tłumaczeniowych. Deklaratywnie koncepcja kształcenia zakłada nowoczesność (uwzględnianie trendów otoczenia społeczno-gospodarczego), środowiskowość (korzystanie z lokalnego potencjału i współorganizowanie przedsięwzięć naukowych i kulturalnych), umiędzynarodowienie (współpraca z naukowcami i dydaktykami z zagranicy), dynamiczność i otwartość. Wg koncepcji kształcenia w trakcie studiów studenci powinni otrzymać treści kształcenia dostarczające wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne i personalne dotyczące filologii, w tym translatoryki, glottodydaktyki, literaturoznawstwa i językoznawstwa. Na kierunku oferowane są dwie specjalności językowe, w ramach których prowadzone są po dwie specjalizacje. Zgodnie z programem studiów na kierunku filologia o module specjalnościowym *filologia angielska nauczycielska z modulem biznesowym* celem kształcenia jest przygotowanie absolwentów do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego poprzez wyposażenie go w kompetencje składające się na warsztat pracy nauczyciela oraz uzyskanie wiedzy i umiejętności językowych potrzebnych na współczesnym rynku pracy. Uczelnia nadaje absolwentowi kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego w szkołach podstawowych, ale również osiągnięte efekty uczenia się mają umożliwiać mu podjęcie pracy w placówkach kultury, instytucjach samorządu lokalnego, biurach, organizacjach turystycznych oraz czasopismach i mediach elektronicznych, a także wszędzie tam, gdzie niezbędne są kompetencje filologa w zakresie języka obcego. Na kierunku filologia o module specjalnościowym *filologia angielska z językiem biznesu* celem kształcenia jest przygotowanie do pracy zawodowej w różnych sektorach gospodarki i życia publicznego wymagających kompetencji interkulturowej, która ma umożliwić szeroko rozumianą mobilność międzynarodową. Celem kształcenia na kierunku filologia o module specjalnościowym *filologia germańska – język niemiecki w biznesie i turystyce* oraz *filologia germańska – od podstaw – z realioznawstwem* jest przygotowanie do pracy zawodowej w różnych sektorach gospodarki i życia publicznego wymagających kompetencji interkulturowej, która ma umożliwić szeroko rozumianą mobilność transgraniczną. Absolwent licencjackich studiów germanistycznych ma posiadać wiedzę o języku, literaturze i tradycji krajów niemieckojęzycznych oraz zbudowaną na tej podstawie umiejętność poruszania się w przestrzeni kulturowej tych krajów, co w połączeniu z jego rodzimą kompetencją kulturową i językową pozwoli wykorzystywać się praktycznie w pracy zawodowej o różnym charakterze, w której niezbędne są kwalifikacje językowe i interkulturowe. Dla *filologii germańskiej – język niemiecki w biznesie i turystyce* związane z funkcjonowaniem współczesnych przedsiębiorstw z uwzględnieniem problematyki transgranicznej,

polityki i gospodarki krajów niemieckojęzycznych; w przypadku *filologii germańskiej – od podstaw – z realizacją* ukazujące regionalne oblicze współczesnych krajów niemieckojęzycznych oraz przybliżające tematykę polsko-niemieckich relacji kulturowych, gospodarczych i politycznych. W rezultacie w trakcie trwania studiów student ma przyswoić wiedzę pozwalającą rozumieć i stosować kulturowe kody właściwe dla niemieckiego obszaru językowego, tak aby mógł pełnić rolę pośrednika między tradycją polską a niemiecką, a jednocześnie będzie aktywnie uczestniczyć w działaniach o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, promocyjno-reklamowym czy gospodarczym, w których te dwie tradycje się spotykają. Powinien znaleźć zatrudnienie w instytucjach i podmiotach gospodarczych działających w ramach współpracy transgranicznej między Polską i Republiką Federalną Niemiec: placówkach kultury, instytucjach samorządu lokalnego, biurach i organizacjach turystycznych, czasopiśmie i nowych mediach, w małych i średnich przedsiębiorstwach, uzdrowiskach oraz wszędzie tam, gdzie niezbędne są filologiczne umiejętności i interkulturowe kompetencje.

Tak zarysowana koncepcja kształcenia jest zgodna z misją i strategią Karkonoskiej Akademii Nauk Stosowanych, która zakłada m.in. powiązanie kształcenia ze społeczno-gospodarczymi potrzebami nadgranicznego i turystycznego regionu.

Kierunek został przyporządkowany do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo. Sam wybór dyscyplin nie budzi zastrzeżeń, ponieważ tworzą one teoretyczne podstawy filologii, jednak przyporządkowanie kierunku w 90% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo jest niewłaściwe, ponieważ opiera się w znaczącym stopniu na błędnej identyfikacji podbudowanej teoretycznie wiedzy w tej dyscyplinie z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Także proporcje tego przyporządkowania nie są adekwatne do przyjętej koncepcji kształcenia, w której nie uwypuklono wiodącej roli językoznawstwa. Jednocześnie koncepcja kształcenia przykładą dużą wagę do kształtowania kompetencji interkulturowych, a wśród dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek nie uwzględniono nauk o kulturze i religii. **Rekomenduje się** przyporządkowanie kierunku także do tej dyscypliny naukowej.

Koncepcja kształcenia nie odnosi się do postępu we właściwych dla kierunku obszarach działalności zawodowej, a w przypadku przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie uwzględnia najnowszych regulacji prawnych. Nie jest ona bowiem zgodna z wymaganiami określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2021 r. poz. 890 z późn. zm.), zgodnie z którym kwalifikacje te może otrzymać osoba, która ukończyła studia pierwszego i drugiego stopnia na tym samym kierunku studiów, a Uczelnia prowadzi tylko studia pierwszego stopnia. Możliwa jest natomiast na studiach pierwszego stopnia realizacja określonej części standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, np. obejmująca kompetencje do nauczania w klasach IV-VIII szkoły podstawowej lub pełne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i dydaktyczne w klasach IV-VIII szkoły podstawowej i szkole ponadpodstawowej, co nie oznacza pełnej realizacji standardu w zakresie przygotowania merytorycznego do prowadzenia przedmiotu, ponieważ standard zakłada, że powinno ono odpowiadać 7 poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji bez względu na etap edukacyjny, na którym wykonywany jest zawód nauczyciela. W tym zakresie **rekomenduje się** podjęcie współpracy z uczelnią wyższą prowadzącą kierunek filologia o specjalności *filologia angielska* lub kierunek filologia angielska na studiach drugiego stopnia umożliwiającą taką korelację programów studiów w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, aby absolwenci KANS w Jeleniej Górze uzyskali możliwość ukończenia studiów drugiego stopnia bez

wyznaczania różnic programowych. W tym kontekście niewłaściwa jest także zamieszczana na stronach internetowych informacja, że kierunek przygotowuje do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego w szkole podstawowej. Ponadto koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego w przedszkolu i w klasach I-III szkoły podstawowej, co nie jest zgodne z wymaganiami określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, w który jednoznacznie stwierdza, że nie ma on zastosowania do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej. Uczelnia może wyposażać studentów w kompetencje do nauczania języka obcego dzieci w wieku szkolnym i wczesnoszkolnym, ale są to dodatkowe kompetencje, które nie mogą być związane z nadaniem kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela. Należy tu nadmienić, że zgodnie z załącznikiem nr 2 do w/w. rozporządzenia, który stanowi standard kształcenia przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej studenci na realizujących ten standard kierunkach pedagogicznych otrzymują przygotowanie merytoryczne i metodyczne do nauczania języka obcego na I etapie edukacyjnym. Zarówno w pierwszej, jak i drugiej sprawie wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289) nie regulują kwestii związanych z kształceniem na studiach.

Przyjęta dla kierunku koncepcja kształcenia ma charakter generyczny i poza zawodem nauczyciela i tłumacza nie wskazuje jasno w jakich jeszcze zawodach studenci otrzymają profesjonalne przygotowanie, wskazując jednocześnie jako miejsca pracy szeroki katalog branż i sektorów życia gospodarczego i publicznego, do pracy w których przygotowuje kierunek, choć nie określa właściwych dla tych branż zawodów, do których prowadzone jest celowe kształcenie na kierunku. Tak zdefiniowana koncepcja kształcenia odpowiada potrzebom otoczenia społeczno-gospodarczego, które poszukuje pracowników o wysokich kompetencjach językowych i opiera się na przekonaniu, że są one wystarczające do wykonywania większości zawodów, jeśli tylko wiązać się one z koniecznością lub możliwością wykorzystania znajomości języka obcego, przerzucając jednocześnie na przyszłych pracodawców przygotowanie do wykonywania pracy zawodowej. Znajduje to potwierdzenie w ofercie kierowanej do kandydatów na studia: „Filolog nie musi się bać o pracę! Integracja europejska i społeczna powoduje dynamiczne zmiany na rynku pracy. Coraz częściej poszukuje się specjalistów filologów. Potwierdzone dyplomem kompetencje językowe nigdy nie miały tak dużej przewagi nad deklarowaną znajomością języka. Przygotujesz się do pracy w zawodzie nauczyciela lub tłumacza. Zdobędziesz kompetencje oraz wiedzę niezbędne do pracy w środowisku biznesowym utrzymującym kontakty międzynarodowe. Poznasz zagadnienia z różnych obszarów – ekonomia, marketing, technologia, medycyna, turystyka, prawo, zarządzanie”. Bez jednoznacznego określenia w koncepcji kształcenia zakresu prowadzonego na kierunku zakresu przygotowania zawodowego nie jest możliwe spełnienie przez program studiów wymagań określonych w rozporządzeniu MNiSW z dn. 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2021 r. poz. 661 z późn. zm.) odnośnie do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

Koncepcja i cele kształcenia w niewielkim stopniu zostały określone we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Poza przygotowaniem do wykonywania zawodu nauczyciela, gdzie w wyniku konsultacji z nauczycielami wprowadzono do kształcenia np. dodatkowe kompetencje związane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, to w zakresie tzw. przygotowania biznesowego zarówno wybrane sektory gospodarki jak i powiązane z nimi kompetencje są wynikiem głównie wewnętrznych analiz Uczelni i nie zostały poddane pogłębionej ocenie i dyskusji z reprezentantami

tych branż. Symptomatyczne w tym zakresie jest to, że na spotkanie zespołu oceniającego z interesariuszami zewnętrznymi – poza dyrektorem szkoły podstawowej – nie zostali przez Uczelnię zaproszeni, przedstawiciele branż w zakresie których prowadzone jest na kierunku tzw. przygotowanie biznesowe.

W wyniku doświadczeń okresu pandemicznego Uczelnia na kierunku nie przewiduje nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie odpowiadają koncepcji kształcenia i przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych ponieważ:

- a) nie wskazują sposób eksplicytny na dyscypliny naukowe, w zakresie których prowadzone jest kształcenie na ocenianym kierunku i w szczególności na dyscypliny, do których kierunek jest przyporządkowany z uwzględnieniem roli dyscypliny wiodącej;
- b) zakładają, że student osiągnie określoną wiedzę w zakresie wszystkich nauk humanistycznych, choć kierunek przyporządkowany jest tylko do dwóch z nich;
- c) zakładają, że student pozna zasady funkcjonowania różnych obszarów działalności kulturalnej i biznesowej za granicą, choć koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie studenta do podjęcia zatrudnienia na rodzimym rynku pracy.

Egzemplifikacją tych wad są następujące przykładowe efekty uczenia się:

K_W01: „Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu filologii i nauk humanistycznych zorientowaną na zastosowanie w praktyce i w pracy filologa o interkulturowych kompetencjach oraz potrafi określić obszary zastosowania swych filologicznych kwalifikacji w sferze działalności kulturalnej, politycznej, medialnej, biznesowej i/lub edukacyjnej”;

K_W07: „Ma wiedzę o metodyce wykonywania zadań, normach, procedurach i dobrych praktykach stosowanych w instytucjach prowadzących działalność kulturalną i/lub medialną i/lub promocyjno-reklamową i/lub biznesową i/lub edukacyjną w krajach obcojęzycznych”;

K_W09: „Ma wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach związanych z kulturą, mediami, biznesem i/lub instytucjach oświatowych w krajach obcojęzycznych”.

Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie są zgodne z 6 poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji ponieważ:

- a) efekty powiązane z odnoszącą się głównie do dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek charakterystyką P6S_WG zna i rozumie „w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem” nie odnoszą się do zakresu i głębi perspektywy poznawczej (np. przywoływany już efekt K_W01);
- b) powiązane z w/w charakterystyką efekty uczenia się zakładają, że student osiągnie odpowiadającą tej charakterystyce wiedzę we wszystkich dyscyplinach naukowych w dziedzinie nauk humanistycznych, bez rozróżnienia na dyscypliny stanowiące podstawy teoretyczne kierunku, do których ten został przyporządkowany i ewentualne inne dyscypliny naukowe w zakresie wiedzy szczegółowej (np. przywoływany już efekt K_W01).
- c) niektóre efekty uczenia się odnoszą się jednocześnie do rozdzielnich znaczeniowo charakterystyk PRK; np. do charakterystyki P6S_WG i P6S_WK, która odnosi się do kontekstu, m.in. zawodowych uwarunkowań dyscyplin stanowiących teoretyczne podstawy kierunku, co

z jednej strony przy niesprecyzowanym katalogu tych dyscyplin prowadzi do paradoksalnej sytuacji, w której stanowią one kontekst same dla siebie, a z drugiej strony zakres tych efektów uczenia się nie odpowiada jednocześnie opisowi obu tych charakterystyk, bo są one znaczeniowo odrębne, np. efekt K_W06: „Ma wiedzę o prawnych i ekonomicznych uwarunkowaniach funkcjonowania instytucji prowadzących działalność kulturalną i/lub medialną i/lub promocyjno-reklamową i/lub biznesową i/lub edukacyjną w krajach obcojęzycznych”, który odpowiada tylko charakterystyce P6S_WK zna i rozumie „podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego”.

- d) efekty uczenia się nie uwzględniają wszystkich kompetencji opisanych w charakterystykach określonych dla 6 poziomu PRK, np. zna i rozumie „fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji” i „podstawowe zasady tworzenia różnych form przedsiębiorczości”, potrafi „wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych...”, czy jest gotów do „krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści”. Formalnie efekty uczenia się zostały powiązane z wszystkimi kodami charakterystyk PRK, jednak niejednokrotnie nie odpowiadają ich zakresowi, np. efekt K_K03: „Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego kraju, Europy, a zwłaszcza wielokulturowego dziedzictwa krajów anglojęzycznych lub niemieckojęzycznych” został powiązany z charakterystyką PS6_KR „jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: – przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, – dbałości o dorobek i tradycje zawodu”.

Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscyplin naukowych, do których kierunek jest przyporządkowany ponieważ nie wskazują sposób eksplicytny na te dyscypliny naukowe i zakładają, że student osiągnie określoną wiedzę w zakresie wszystkich nauk humanistycznych, choć kierunek przyporządkowany jest tylko do dwóch z nich. Nie w pełni też są one zgodne ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej, ponieważ nie odnoszą się do umiejętności zawodowych, lecz umiejętności wykorzystania znajomości języka obcego lub kompetencji interkulturowych np. efekt K_U02: „Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności związane ze stosowaniem języka obcego w kulturze i/lub mediach i/lub biznesie i/lub edukacji, a zwłaszcza w działaniach związanych ze współpracą z partnerami z krajów obcojęzycznych”. Przywoływany już efekt KW_01 nie zakłada, że studenci będą stosować osiągniętą wiedzę w praktyce, lecz, że jedynie będą potrafili wskazać obszary, w których tę wiedzę można zastosować.

Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się poza kompetencjami umiejętnościami związanymi z wykonywaniem zawodu tłumacza i nauczyciela nie uwzględniają umiejętności praktycznych w innych zawodach objętych koncepcją kształcenia, koncentrując się w tym zakresie na wykorzystaniu w pracy zawodowej kompetencji językowych. Te zaś zostały ustalone w sposób jednoznaczny na poziomie C1 ESOKJ dla języka specjalności i B2 dla drugiego języka.

Nie wszystkie założone dla kierunku ogólne efekty uczenia się są osiągalne ponieważ tak, jak przywoływany efekt K_W01 odnoszą się do zbyt szerokiego zakresu kompetencji, w tym przypadku osiągnięcie przez studentów wiedzy odpowiadającej charakterystyce P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji w zakresie wszystkich dyscyplin naukowych w dziedzinie nauk humanistycznych nie jest możliwe lub dlatego, że są niezrozumiałe, jak np. efekt K_W03 „Zna w zaawansowanym stopniu wybraną terminologię właściwą dla filologii języka obcego i wie, jak z tej terminologii korzystać

w działalności kulturalnej, biznesowej, medialnej, promocyjno-reklamowej i/lub edukacyjnej”. Nie jest zrozumiałe w jaki sposób można wykorzystywać terminologię filologiczną (np. aforyzm, agitacja, anafora, anakolut, antonim, apokryf, archaizm) we wskazanej w opisie efektu działalności. Możliwe, że „terminologia właściwa dla filologii języka obcego” oznacza znajomość języka specjalistycznego, np. właściwego dla działalności kulturalnej, ale właśnie ta potrzeba interpretacji efektu uczenia się świadczy o tym, że jest on niezrozumiały.

Opisane wyżej nieprawidłowości przenoszone są na szczegółowe efekty uczenia się założone dla poszczególnych zajęć, w przypadku których dochodzi dodatkowo do formułowania ich w sposób zbyt rozbudowany, często obejmujący zbyt szeroki jak na pojedyncze zajęcia zakres kompetencji lub łączenie w jednym efekcie uczenia się kompetencji, które nie są ze sobą związane, np. efekty „Ma szczegółową i uporządkowaną wiedzę z wybranych zakresów filologii języka angielskiego: literatury, kultury i wiedzy o języku. Rozumie znaczenie tej wiedzy dla praktycznego kształtowania działań instytucji i podmiotów gospodarczych współpracujących z partnerami z krajów anglojęzycznych” czy „Posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku angielskim dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu filologii języka angielskiego i dyscyplin pokrewnych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a w szczególności perspektywy komparatystycznej” w przypadku zajęć *angielski w rozmowach handlowych i negocjacjach*. Odrębnym problemem jest formułowanie wspólnych efektów uczenia się dla kursów kilkusemestralnych bez uwzględnienia zakresu kompetencji i ich progresu w kolejnych semestrach.

Dokument o nazwie „Program studiów na kierunku filologia studia I stopnia” oprócz ogólnych efektów uczenia się założonych dla kierunku obejmuje także uszczegóławiające je efekty uczenia się w zakresie specjalizacji *filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym*. Skutkuje to pewną niesymetrycznością programu studiów, ponieważ nie przewiduje on odpowiednich efektów uczenia się w zakresie innych prowadzonych na kierunku specjalizacji, w związku z tym **rekomenduje się** przygotowanie analogicznych opisów efektów uczenia się dla pozostałych prowadzonych na kierunku specjalizacji. W przypadku specjalizacji *filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym* efekty te nie są kompleksowe, ponieważ odnoszą się tylko do zakresu przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela z pominięciem kompetencji biznesowych. **Rekomenduje się** uzupełnienie ich opisu o efekty uczenia się odnoszące się do przygotowania biznesowego.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela dla specjalizacji *filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym* określone w dokumencie „Program studiów na kierunku filologia studia I stopnia”, pomijając ogólne efekty uczenia się określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, uwzględniają wszystkie szczegółowe efekty uczenia się określone w standardzie. Mimo, iż można przyjąć, że szczegółowe efekty uczenia się określone w standardzie prowadzą do osiągnięcia przez studentów wszystkich ogólnych efektów uczenia się tam określonych **rekomenduje się** uwzględnienie w dokumencie „Program studiów na kierunku filologia studia I stopnia” ogólnych efektów uczenia się określonych przez standard i przeniesienie efektów szczegółowych do właściwych kart zajęć. Ponadto efekty przeniesione ze standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela mimo, że uszczegóławiają ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się, które zakładają przygotowanie do zawodowej działalności edukacyjnej, zostały powiązane z charakterystykami PRK, a nie z symbolami ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się. Można przyjąć, że określone w standardzie efekty uczenia się odpowiadają właściwym charakterystykom PRK i nie ma potrzeby wprowadzania takiego formalnego powiązania, zwłaszcza, że ma ono charakter spekulatywny. Nie sposób zrozumieć, np. dlaczego efekty

uczenia się z zakresu psychologii i pedagogiki czasami związane są z charakterystyką o kodzie P6S_WG, mimo, że dyscypliny te nie stanowią teoretycznych podstaw kierunku, a czasami z charakterystyką o kodzie P6S_WK odnoszącą się do zakresu przygotowania zawodowego. **Rekomenduje się** powiązanie efektów uczenia się dla specjalizacji z ogólnymi założonymi dla kierunku efektami uczenia się, z pominięciem kodów charakterystyk PRK.

Szczegółowe efekty uczenia się założone dla poszczególnych zajęć w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela tylko częściowo odpowiadają efektom uczenia się określonym w dokumencie „Program studiów na kierunku filologia studia I stopnia”, a więc jednocześnie nie w pełni odpowiadają szczegółowym efektom uczenia się określonym w standardzie.

- a) Niewłaściwa koncepcja kształcenia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela skutkuje nieprawidłowościami w odniesieniu do efektów uczenia się. Program studiów obejmuje zajęcia *angielski w nauczaniu przedszkolnym i wczesnoszkolnym*, do których przeniesiono szczegółowe efekty uczenia z załącznika nr 1 do rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela i powiązano je formalnie z tymi efektami wpisując odpowiednie symbole. Mimo, że efekty te brzmią identycznie z efektami określonymi w standardzie, to nie odpowiadają one wymaganiom stawianym przez standard, ponieważ ten odnosi się do przygotowania nauczyciela przedmiotu wyłącznie na II i III etapie edukacyjnym, a więc w klasach IV-VIII szkoły podstawowej i w szkole ponadpodstawowej. Dotyczy to także zajęć *dydaktyka języka angielskiego na pierwszym i drugim etapie edukacyjnym* w odniesieniu do etapu pierwszego. Uczelnia może określić efekty uczenia się odnoszące się do innych grup wiekowych, w tym do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ale nie w powiązaniu z realizacją standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
- b) Dla poszczególnych zajęć nie uwzględniono w sposób kompletny efektów uczenia się określonych w standardzie i w dokumencie „Program studiów na kierunku filologia studia I stopnia”. Na przykład w ramach zajęć służących przygotowaniu psychologicznemu: *psychologia, psychologia rozwoju i osobowości oraz podstawy psychologii klinicznej* nie przewidziano osiągnięcia przez studentów określonego standardem szczegółowego efektu uczenia się B.1.W5. student zna i rozumie „zagadnienia autorefleksji i samorozwoju: zasoby własne w pracy nauczyciela – identyfikacja i rozwój, indywidualne strategie radzenia sobie z trudnościami, stres i nauczycielskie wypalenie zawodowe”. Jednocześnie przyjęto akceptowalną praktykę rozdzielenia rozbudowanych, wieloczęściowych efektów uczenia się określonych w standardzie na mniejsze rozdystrybuowane pomiędzy różnymi zajęciami komponenty, ale nie zapewniono, by złożyły się one, na pełny efekt określony w standardzie. Na przykład w przypadku efektu B.1.W2. student zna i rozumie „proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia” w programach zajęć

z zakresu psychologii przewidziano, że studenci osiągną wiedzę jedynie w odniesieniu do procesu rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości, normy rozwojowej, zaburzeń w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorii integralnego rozwoju ucznia oraz dysharmonii i zaburzeń rozwojowych. Jednocześnie w odniesieniu do ostatniego komponentu efekty uczenia się w zasadzie się dublują w przypadku *psychologii rozwoju i osobowości* („student ma wiedzę na temat norm rozwojowych i dysharmonii i zaburzeń rozwojowych”) i *podstaw psychologii klinicznej* („student potrafi określić i nazwać zaburzenia rozwojowe u uczniów”).

- c) Założone dla części zajęć efekty uczenia się w ogóle nie odpowiadają szczegółowym efektom uczenia się określonym w standardzie. Na przykład w przypadku zajęć *dydaktyka języka angielskiego na pierwszym i drugim etapie edukacyjnym* założono trzy efekty uczenia się w zakresie wiedzy, z których pierwszym został jednocześnie powiązany z sześcioma szczegółowymi efektami uczenia określonymi w standardzie, stanowiąc ich dalekie uogólnienie, które nie odpowiada szczegółowemu opisowi standardu. Nawet w przypadku, gdy sformułowany dla zajęć efekt powiązany jest z pojedynczym szczegółowym efektem uczenia się ze standardu, to odnosi się do innych kwestii, niż opis w standardzie. Np. efekt „Ma szczegółową wiedzę o języku niezbędną do jej przekazania w procesie edukacyjnym w szkole podstawowej” w żaden sposób nie przystaje do założonego przez standard efektu D1.W2. student zna „podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć”. Taka praktyka prowadzi do osiągnięcia przez studentów innych efektów uczenia się, niż te które określa standard.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁶(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinach naukowych, do których kierunek został przyporządkowanym, jednak proporcje tego przyporządkowania wynikają w znaczącym stopniu z błędnej identyfikacji podbudowanej teoretycznie wiedzy w dyscyplinie naukowej językoznawstwo z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Koncepcja kształcenia nie uwzględnia postępu w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku, nie pełni też jest zorientowana na potrzeby otoczenia

⁶W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, ponieważ nie określa pełnego zakresu celowo prowadzonego na kierunku przygotowania zawodowego, a w odniesieniu do zawodu nauczyciela nie uwzględnia wymagań określonych we właściwych przepisach prawa.

Efekty uczenia się nie są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, nie opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiąganych przez studentów, a także nie odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji, opisom charakterystyk PRK oraz praktycznemu profilowi studiów.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie zawierają pełnego zakresu ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardzie kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) niewłaściwego procentowego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych; 2) braku określenia pełnego zakresu przygotowania zawodowego prowadzonego na kierunku; 3) niedostosowania koncepcji kształcenia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela do obowiązujących przepisów prawa; 4) wprowadzających w błąd kandydatów i studentów informacji, że absolwenci kierunku otrzymują kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela; 5) sformułowania ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się w sposób w sposób poddający się różnym interpretacjom i nieodpowiadający koncepcji kształcenia oraz charakterystykom Polskiej Ramy Kwalifikacji; 6) sformułowania szczegółowych efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć sposób nazbyt rozbudowany, nierealistyczny i w przypadku zajęć wielosemestralnych nieuwzględniający progresu kompetencji w kolejnych semestrach; 7) w przypadku części zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela uwzględniania innych efektów uczenia się niż szczegółowe efekty uczenia się określone w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela; 8) w przypadku zajęć przygotowujących do prowadzenia działalności edukacyjnej powiązanie efektów uczenia się odnoszących się do innych etapów edukacyjnych niż przewidziane w standardzie z efektami określonymi przez ten standard.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Przyporządkować kierunek do dyscyplin naukowych w sposób uwzględniający, że kompetencje językowe w mniej więcej równym stopniu wspierają osiąganie efektów uczenia się w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek.
2. Określić w koncepcji kształcenia zakres prowadzonego na kierunku celowego przygotowania zawodowego.
3. Dostosować koncepcję kształcenia do wymagań określonych w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.
4. Zamieścić na stronach internetowych nie budzącą wątpliwości informację dla kandydatów na studia i studentów, że uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela wymaga realizacji całego standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu

nauczyciela, który obejmuje ukończenie studiów pierwszego i drugiego stopnia na tym samym kierunku studiów.

5. Sformułować efekty uczenia się w sposób:
 - a) odpowiadający koncepcji kształcenia i zgodnie z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych;
 - b) zgodny ze wszystkimi charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6;
 - c) zgodny stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej właściwej dla kierunku;
 - d) zrozumiały, nie poddający się różnym interpretacjom.
6. Sformułować szczegółowe efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć sposob:
 - a) zrozumiały i nierozbudowany,
 - b) realny do osiągnięcia dla studenta, uwzględniający wymiar zajęć,
 - c) w przypadku kursów wielosemestralnych uwzględniający progres i zakres kompetencji przewidzianych do opanowania w kolejnych semestrach.
7. Zapewnienie w kartach zajęć służących realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela efektów uczenia się w brzmieniu odpowiadającym szczegółowym efektem uczenia się określonym przez ten standard.
8. Niewiązanie z efektami uczenia się określonymi w standardzie kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela efektów uczenia się w odniesieniu do innych etapów edukacyjnych niż wskazane w standardzie.
9. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Kształcenie na kierunku filologia zawiera w poszczególnych modułach treści z zakresu kształcenia podstawowego (praktyczna nauka języka – język wiodący, drugi język obcy), kształcenia kierunkowego (zajęcia z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, psychologii), kształcenia ogólnego (np. technologia informacyjna czy podstawy filozofii), oraz z zakresu kształcenia specjalnościowego (treści zależne od wybranego modułu), stanowiące w założeniu Uczelni przygotowanie zawodowe.

Treści programowe częściowo odpowiadają generycznie sformułowanej koncepcji kształcenia oraz efektom uczenia się. Odwołują się one do dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano kierunek, jednak nie odzwierciedlają proporcji tego przyporządkowania, tj. nie podkreślono w nich wiodącej roli językoznawstwa. W module kształcenia kierunkowego, który przede wszystkim zawiera treści odnoszące się do dyscyplin naukowych, będących podstawą kształcenia na kierunkach filologicznych zauważa się relatywnie równomierne rozłożenie treści programowych między takie dyscypliny jak językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz wiedza o kulturze i religii, o czym świadczyć może chociażby liczba zajęć o oczywistym charakterze językoznawczym, literaturoznawczym oraz kulturoznawczym. Na przykład, w przypadku *filologii germańskiej* w programie studiów uwzględniono dwa kursy językoznawcze: *gramatyka praktyczna i opisowa języka niemieckiego* oraz *gramatyka kontrastywna języka niemieckiego*, przy czym nazwa pierwszego z tych kursów sugeruje treści

z zakresu PNJN. Dla porównania, w programie studiów zawarto również dwa kursy o charakterze kulturoznawczym oraz jeden kurs z zakresu literatury. Choć w przypadku *filologii angielskiej* w module kształcenia kierunkowego znalazł się o jeden kurs językoznawczy więcej (*elementy językoznawstwa*), proporcjonalnie więcej jest również zajęć literaturoznawczych i kulturoznawczych. W przypadku wszystkich zajęć z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowywano kierunek (językoznawstwo i literaturoznawstwo), treści programowe zostały sformułowane jako lista zagadnień realizowanych kolejno podczas następujących po sobie zajęć. Przykładowo, dla zajęć *elementy językoznawstwa (filologia angielska)* podano następujące treści programowe (wybrane): „1. Język jako system komunikacji, rodzaje znaków językowych, porównanie systemów komunikacji ludzi i zwierząt, 2. Językoznawstwo jako nauka, jego cele i metody badań, dyscypliny językoznawstwa, 3. Rola mózgu w przyswajaniu języka – zakres badań językoznawczych, 4. Fonetyka: jej obszar badań, IPA, parametry opisu samogłosek oraz spółgłosek, fonetyka artykulacyjna i akustyczna, 5. Fonologia: jej obszar badań, pojęcia fonemu, fonu i alofonu, dystrybucja fonemów i alofonów, zasady fonologiczne”. Podobnie, w przypadku zajęć *elementy literatury angielskiej (filologia angielska)* wyszczególniono takie treści programowe jak: „1. John Agard, „Listen Mr Oxford Don”, 2. „The Wonderer”, „The Seafarer”: Anglo-Saxons and the Weather, 3. Analysis of the Funeral Ritual Scene in Boewulf; lament; S. Heaney on Translation of Boewulf, 4. William Shakespeare: Sonnets, 5. John Donne, „The Flea”. Problem ten pojawia się także w przypadku niektórych zajęć z zakresu praktycznej nauki języka. W powyższych przykładach widać wyraźnie, że informacje stanowiące treści programowe zostały powiązane jedynie z elementami wiedzy, z pominięciem kategorii umiejętności czy kompetencji społecznych, mimo, że efekty uczenia się sprecyzowane dla tych zajęć odnoszą się do wszystkich trzech kategorii. Formułując treści programowe nie uwzględniono zastosowań wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, jak również praktycznej, zawodowej implementacji, która jest właściwa dla kierunków o profilu praktycznym.

W przypadku kursów stanowiących praktyczne przygotowanie zawodowe (np. w module kształcenia specjalnościowego w przypadku *filologii angielskiej z językiem biznesu*) zauważyć można brak logicznego powiązania treści programowych zarówno z nazwą zajęć, jak i podanymi dla tych zajęć efektami uczenia się. Przykładowo, dla zajęć *angielski w rozmowach handlowych i negocjacjach* treści programowe stanowią następujące zagadnienia (wybrane): „Przygotowania do negocjacji: Ustalanie celów. Tabela HIT. Negocjator odnoszący sukces – kim jest? Ustalanie celów: priorytetyzacja celów, tworzenie agendy, poznawanie drugiej strony negocjacji. Nowa oferta: Rodzaje negocjacji. Przedstawianie nowych pomysłów. Rozwiązywanie konfliktów. Podejście do różnych punktów widzenia. Radzenie sobie z sytuacją bez wyjścia: Radzenie sobie z konfliktem i różnicą zdań. Łagodzenie konfliktów”. Po pierwsze, tak sformułowane treści programowe w żaden sposób nie sugerują, że mamy do czynienia z zajęciami podnoszącymi specjalistyczne kompetencje językowe, co z sugeruje nazwa kursu. Treści programowe wskazują raczej na zajęcia z zakresu psychologii biznesu, dla której typowymi zagadnieniami są właśnie negocjacje, komunikacja i budowanie/utrzymywanie relacji. Dodatkowo, błędnie założono, że przytoczone treści programowe przyczynią się do osiągnięcia przez studentów takich efektów uczenia się, jak: „Ma szczegółową i uporządkowaną wiedzę z wybranych zakresów filologii języka angielskiego: literatury, kultury i wiedzy o języku. Rozumie znaczenie tej wiedzy dla praktycznego kształtowania działań instytucji i podmiotów gospodarczych współpracujących z partnerami z krajów anglojęzycznych” (treści nie nawiązują do wymienionych „zakresów” filologii) czy „Posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku angielskim dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu filologii języka

angielskiego i dyscyplin pokrewnych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a w szczególności perspektywy komparatystycznej” (w wymienionych treściach nie ma mowy o przygotowaniu prac pisemnych, a w szczególności o filologicznych zagadnieniach szczegółowych, studenci nie zapoznają się również z ujęciami teoretycznymi związanymi z filologią ani nie dokonują żadnych filologicznych analiz porównawczych). Powyższe zastrzeżenia prowadzą do wniosku sformułowanego również w innych częściach raportu, iż nie ma jasności co do tego, kogo tak naprawdę kształci się na ocenianym kierunku: filologa przygotowanego językowo do świadczenia określonych usług językowych (np. tłumaczenia), czy też specjalisty z zupełnie innych dziedzin (np. psychologa biznesu, pracownika gastronomii lub ochrony zdrowia, co mogą sugerować inne zajęcia z przytoczonego wyżej modułu – *angielski w hotelarstwie i gastronomii, angielski w świadczeniach medycznych i pielęgnacyjnych*, dla których treści programowe obciążone są podobnymi wadami).

Innym problemem niektórych zajęć jest sformułowanie treści programowych w sposób dość przypadkowy, przypominający sposób formułowania innych informacji zawartych we wzorze sylabusu (czy też nawet powielający te informacje). Przykładem są zajęcia *konwersacje (filologia angielska z językiem biznesu)*, dla których treści programowe to m. in.: „Opanowanie w trakcie kursu kolejnych stopni biegłości językowej umożliwiające osiągnięcie poziomu C1 wg skali Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Zastosowanie metody eklektycznej, sprowadzającej się w praktyce do połączenia komunikatywności ze swoistym formalizmem językowym, czy dbałością o poprawność użytych struktur/ słownictwa/ wymowy, służy rozwojowi biegłości w języku angielskim połączonego z aktywnym, twórczym udziałem studenta.” Takie sformułowanie treści programowych odnosi się raczej do celów kursu bądź opisu stosowanych metod nauczania.

Treści programowe w zakresie kompetencji językowych są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów, jednak nie zapewniają osiągnięcia wszystkich szczegółowych efektów uczenia się dla tych zajęć. W przypadku zajęć *pisanie akademickie (filologia angielska z językiem biznesu)* zaplanowane treści programowe nie umożliwiają uzyskania większości efektów uczenia się. Przykładowe zagadnienia realizowane na tych zajęciach to: różnica pomiędzy pisaniem i mówieniem, rola odbiorcy, omówienie zasad interpunkcji anglosaskiej, styl formalny i nieformalny, budowa zdania, zdania proste i złożone, łączenie zdań, wykorzystanie spójników (linking devices), poprawa błędów – zła struktura zdań, błędna interpunkcja w zdaniach złożonych, co to jest plagiat i jak go unikać, różne typy akapitów i charakterystyczne słownictwo do ich budowy czy budowa wypracowania. Zagadnienia te nie prowadzą do osiągnięcia takich celów jak: „Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu filologii i nauk humanistycznych zorientowaną na zastosowanie w praktyce i w pracy filologa języka angielskiego o interkulturowych kompetencjach oraz potrafi określić obszary zastosowania swych filologicznych kwalifikacji w sferze działalności kulturalnej, politycznej, medialnej, biznesowej i/lub edukacyjnej” (w treściach programowych nie zawarto żadnych informacji dotyczących kompetencji interkulturowej czy o zastosowania wiedzy we wspomnianych w efekcie obszarach działalności) czy „Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania w języku angielskim i rodzimym z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków na bazie kompetencji interkulturowych” (treści programowe nie dotyczą tworzenia tekstów w języku rodzimym). Kolejnym przykładem zajęć z zakresu praktycznej nauki języka, w przypadku którego treści programowe nie przyczyniają się do pełnego osiągnięcia efektów uczenia się jest *słuchanie*. Treści programowe tych zajęć stanowią odsłuchiwanie konkretnych typów tekstów i opanowanie umiejętności rozwiązywania różnorodnych zadań na rozumienie, a tematyka tekstów obejmuje m. in. takie zagadnienia jak: rodzina, szkoła, praca zawodowa, spędzanie wolnego czasu, związki, turystyka, praca i życie za granicą, konkretne zawody, nauka, sztuka i kultura, historia czy studiowanie. Tak ujęte

treści nie pozwalają na osiągnięcie m. in. efektu W1: „Zna w zaawansowanym stopniu wybraną terminologię właściwą dla filologii języka angielskiego i wie, jak z tej terminologii korzystać w działalności kulturalnej, biznesowej, medialnej, promocyjno-reklamowej i/lub edukacyjnej”, ponieważ student nie zaznajamia się z „terminologią właściwą dla filologii języka angielskiego” (sformułowanie to nie jest ponadto zrozumiałe), a raczej z tematyką związaną z codziennym użyciem języka. Ponadto, treści programowe nie nawiązują do wspomnianych w efekcie obszarów działalności zawodowej.

Podobnie jak w przypadku treści programowych dla zajęć z zakresu praktycznej nauki języka, treści programowe w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek są kompleksowe, choć nie w pełni zapewniają uzyskanie efektów określonych dla poszczególnych zajęć. Problem ten występuje np. w przypadku zajęć *elementy językoznawstwa*. Treści programowe, powiązane z poszczególnymi działami językoznawstwa, takimi jak morfologia, składnia, fonologia, semantyka czy pragmatyka, nie pozwalają na osiągnięcie m. in. następujących efektów, ponieważ nie są z nimi w żaden sposób powiązane: „Ma szczegółową i uporządkowaną wiedzę z wybranych zakresów filologii języka angielskiego: wiedzy o języku. Rozumie znaczenie tej wiedzy dla praktycznego kształtowania działań instytucji i podmiotów gospodarczych współpracujących z partnerami z krajów anglojęzycznych”, „Samodzielnie planuje i realizuje typowe zadania wymagające znajomości języka angielskiego i kompetencji interkulturowej w międzynarodowej działalności kulturalnej i/lub promocyjno-reklamowej i/lub gospodarczej”, „Posiada umiejętności merytoryczne i językowe pozwalające analizować i rozpoznawać potrzeby odbiorców kultury i/lub mediów i/lub działań promocyjno-reklamowych”, czy „Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego kraju, Europy, a zwłaszcza wielokulturowego dziedzictwa krajów anglojęzycznych”. Podobnie, treści zajęć *elementy literatury angielskiej*, podane jako lista dzieł literackich, nie pozwalają na osiągnięcie celów na poziomie umiejętności: „Student potrafi wyszukiwać, analizować, selekcjonować informacje w języku angielskim przy użyciu różnych źródeł i sposobów”, „Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności związane ze stosowaniem specjalistycznego języka angielskiego”, „Samodzielnie planuje i realizuje typowe zadania”. Ponieważ założone dla poszczególnych zajęć służących realizacji standardu kształcenia nauczycieli efekty uczenia się nie są kompletne lub są inne niż szczegółowe efekty uczenia się określone w standardzie, to prowadzące do ich uzyskania treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia efektów uczenia się określonych przez standard. Co więcej zdarzają się sytuacje, w których treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia tych nieprawidłowo sformułowanych efektów uczenia się. Przykładem jest efekt: student „ma szczegółową wiedzę o języku niezbędną do jej przekazania w procesie edukacyjnym w szkole podstawowej” dla zajęć *dydaktyka języka angielskiego na pierwszym i drugim etapie edukacyjnym*, ponieważ przewidziane dla nich treści programowe w ogóle nie odnoszą się do szczegółowej wiedzy o języku, lecz do wiedzy o nauczaniu języka angielskiego.

Czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS) konieczny do ukończenia studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się (przy założeniu, że efekty te odnoszą się do dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek, a nie wszystkich dyscyplin naukowych w dziedzinie nauk humanistycznych, o czym jest mowa w efektach) i zaplanowanych treści programowych (z wyjątkiem kształcenia w zakresie drugiego języka, o czym poniżej). Uwagę zwraca jednak nieumotywowany zakresem czynności wykonywanych przez studenta wymiar niektórych zajęć. Przykładem takich zajęć są *wybrane zagadnienia z zakresu ekonomii*, w przypadku których całkowity nakład pracy studenta oszacowano na 5 ECTS, przy 45h z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Dużą część nakładu pracy studenta

stanowi przygotowanie do zajęć i studiowanie literatury przedmiotu, co jest nieuzasadnione choćby z punktu widzenia niewielkiej liczby publikacji, z którymi mają zapoznać się studenci. Dla porównania, dla *seminarium* wymagającego więcej pracy własnej zaplanowano łącznie 60 godzin kontaktowych i 4 ECTS. Podobnie, dla poszczególnych zajęć z modułu specjalnościowego *filologia angielska z językiem biznesu* (np. *tłumaczenie tekstów specjalistycznych: prawo, gospodarka, tłumaczenie tekstów specjalistycznych: technika, logistyka, ekonomia, autoprezentacja i wystąpienia publiczne*) przewidziano 1 ECTS. Podobne uwagi można odnieść także do zajęć zaplanowanych na specjalności *filologia germańska*.

W programie studiów wskazano, że studenci uzyskują w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia co najmniej 90 ECTS. Tym samym warunek, by co najmniej połowa programu studiów była realizowana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia został spełniony.

Sekwencja zajęć na kierunku filologia zakłada rozwijanie kompetencji w zakresie języka kierunkowego (angielski lub niemiecki) przez większość okresu trwania studiów (od pierwszego do piątego semestru). Jednocześnie, stopniowo, począwszy od semestru pierwszego wprowadzane są zajęcia powiązane z dyscypliną wiodącą. Umiejscowienie zajęć językoznawczych w planie studiów nie jest w pełni prawidłowe z dwóch powodów. Po pierwsze, biorąc pod uwagę wstępny poziom biegłości językowej kandydatów (studenci rozpoczynają studia z poziomem minimalnym B1 – kandydaci przyjęci na podstawie matury z języka angielskiego na poziomie podstawowym), a także wymagania wstępne sprecyzowane w programie zajęć językoznawczych zaplanowanych od pierwszego semestru (*gramatyka praktyczna i opisowa języka angielskiego/niemieckiego*), które mówią o znajomości języka na poziomie B1+/B2, należy stwierdzić, iż kompetencje językowe studentów nie pozwalają na zrozumienie treści zawartych przewidzianych dla tych zajęć, a tym samym uniemożliwiają osiągnięcie w pełni efektów powiązanych z dyscypliną językoznawstwo. Po drugie, pozostałe zajęcia o charakterze językoznawczym (*gramatyka kontrastywna języka angielskiego/niemieckiego, elementy językoznawstwa*), będące z racji przyporządkowania kierunku do tej dyscypliny zajęciami o kluczowym znaczeniu (np. w kontekście przygotowania pracy dyplomowej czy uczestnictwa w seminarium), pojawiają się zbyt późno, bo dopiero w semestrze piątym. **Rekomenduje się** zatem zmianę sekwencji zajęć zawartych w programie studiów tak, aby umożliwić wszystkim studentom, również zaczynającym studia z minimalnymi kompetencjami językowymi na poziomie B1, osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się w zakresie językoznawstwa oraz aby treści z zakresu dyscypliny wiodącej, będące podbudową innych zajęć w programie studiów, zaplanowane zostały odpowiednio wcześniej.

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, warsztatów i laboratoriów. Wykłady przeważają w module kierunkowym, natomiast w module specjalnościowym dominują formy zajęć wymagające aktywnego uczestnictwa studentów, głównie warsztaty i ćwiczenia, co jest w pełni uzasadnione biorąc pod uwagę fakt, że te moduły mają na celu przygotowanie studentów do wykonywania zadań zawodowych.

Program studiów umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów. Wymiar punktów ECTS przypisany do zajęć wybieralnych oraz sam zakres tych zajęć zależy od wybranego modułu. Zajęcia wybieralne w założeniu Uczelni stanowią: w przypadku *filologii germańskiej (od podstaw – z realizacją z językiem niemieckim oraz język niemiecki z biznesu i turystyki)*: zajęcia z zakresu kształcenia specjalnościowego w przypadku *filologii angielskiej nauczycielskiej z modułem biznesowym*: zajęcia

z zakresu kształcenia specjalnościowego, zajęcia z zakresu kształcenia biznesowego oraz zajęcia w module kształcenia kierunkowego, a w przypadku *filologii angielskiej z językiem biznesu*: zajęcia z zakresu kształcenia specjalnościowego. Dodatkowo, choć nie zostało to jasno stwierdzone w programie studiów, a jedynie potwierdzone podczas spotkania ze studentami, do zajęć wybieralnych zaliczyć należy *seminarium licencjackie* oraz *język obcy*.

Formalnie program studiów zawiera zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze zależnym od wybranej specjalności i specjalizacji: 125-136 ECTS. Jednak w przypadku wielu zajęć nie zawierają one treści programowych powiązanych z wykonywaniem zadań zawodowych, a same zajęcia nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Ponadto, w przypadku wielu zajęć z modułów specjalnościowych metody weryfikacji efektów uczenia się nie są specyficzne dla zajęć o charakterze praktycznym, ponieważ nie sprawdzają opanowania przez studentów praktycznych umiejętności zawodowych (o czym szerzej w ocenie kryterium 3). Do grupy zajęć praktycznych nie można zaliczyć następujących zajęć obowiązkowych:

1. *praktyczna nauka języka angielskiego/niemieckiego* (49 ECTS). Kursy te mają na celu rozwijanie kompetencji językowych studentów w różnych obszarach, dotyczących zarówno sprawności językowych, jak i podsystemów języka. Wynikające z tradycji dydaktyki akademickiej użycie przymiotnika „praktyczna” w odniesieniu do praktycznej nauki języka obcego nie oznacza automatycznie, że zajęcia tego typu są powiązane z wykonywaniem przez studentów czynności zawodowych w warunkach odniesionych do przyszłej ścieżki zawodowej. Zajęcia te kształtują przede wszystkim ogólne umiejętności językowe (pisanie, w tym akademickie, czytanie ze zrozumieniem, interakcja, mediacja) i powiązane z nimi kompetencje (umiejętność dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych). Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, który stanowi ogólną ramę dla kształcenia językowego i nie jest powiązany z praktycznym profilem studiów i kierunkiem studiów. Ogólne kompetencje językowe są podstawą budowania umiejętności specjalistycznych, w tym powiązanych z danym zawodem.
2. *język obcy* (8 ECTS)
3. *elementy literatury angielskiej* (1 ECTS)
4. *elementy literatury amerykańskiej* (1 ECTS)
5. *historia i kultura angielskiego obszaru językowego* (1 ECTS)
6. *gramatyka praktyczna i opisowa języka angielskiego* (9 ECTS)
7. *psychologia* (2 ECTS)
8. *seminarium licencjackie* (4 ECTS)
9. *podstawy filozofii* (1 ECTS)

Dodatkowo, dla specjalności *filologia angielska z językiem biznesu* do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie można zaliczyć następujących zajęć:

1. *gramatyka kontrastywna języka angielskiego* (1 ECTS)
2. *elementy językoznawstwa* (1 ECTS)
3. *wybrane zagadnienia z zakresu ekonomii* (5 ECTS)
4. *angielski w technice i technologii* (1 ECTS)
5. *angielski w biurze, urzędach i administracji* (1 ECTS)
6. *angielski w świadczeniach medycznych i pielęgnacyjnych* (1 ECTS)

7. *angielski w rozmowach handlowych i negocjacjach* (1 ECTS)
8. *angielski w finansach i bankowości* (1 ECTS)
9. *angielski w hotelarstwie i gastronomii* (1 ECTS)
10. *artykuły prasowe on-line krajów anglojęzycznych* (2 ECTS)
11. *teksty użytkowe* (4 ECTS)
12. *idiomy i czasowniki złożone* (1 ECTS)
13. *słownictwo* (1 ECTS)

Natomiast w przypadku specjalności *filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym* do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie można zaliczyć następujących zajęć:

1. *psychologia rozwojowa i osobowości* (2 ECTS)
2. *wprowadzenie do pedagogiki* (2 ECTS)
3. *współpraca pedagogiczna z rodziną* (1 ECTS)
4. *BHP i ergonomia w edukacji* (1 ECTS)
5. *mózg człowieka – język obcy i inne pokrewne zagadnienia* (2 ECTS)
6. *słownictwo* (1 ECTS)
7. *teksty użytkowe* (1 ECTS)
8. *angielski w świadczeniach medycznych i pielęgnacyjnych/angielski w technice i technologii* (1 ECTS)
9. *angielski w hotelarstwie i gastronomii/angielski w biurze, urzędach i administracji* (1 ECTS)
10. *angielski w rozmowach handlowych i negocjacjach/ angielski w finansach i bankowości* (1 ECTS)

Niewłaściwy dobór zajęć skutkuje niespełnieniem warunku, aby ponad 50% punktów ECTS studenci uzyskali w toku realizacji zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w ramach języka kierunkowego (angielski/niemiecki) do poziomu C1, oraz drugiego języka do poziomu B2 według ESOKJ. Zajęciom z drugiego języka przypisano 8 punktów ECTS, co przekłada się na 120 godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz pracę własną studenta w wymiarze 80h (łącznie 200h). W programach zajęć *język hiszpański* i *język rosyjski* nie podano żadnych wymagań wstępnych dotyczących wejściowego poziomu studentów, co pozwala stwierdzić, że studenci nie muszą dysponować żadnymi zdobytymi wcześniej kompetencjami w zakresie tych języków. Istotnie, jak zostało potwierdzone na spotkaniu z przedstawicielami studentów kierunku, przynajmniej część z nich rozpoczyna naukę języka obcego od poziomu zerowego. W przypadku tych studentów nie jest możliwe osiągnięcie poziomu B2 założonego w efektach uczenia się dla kierunku, ponieważ, według wytycznych ESOKJ, progres od poziomu 0 do poziomu B2 wymaga co najmniej 500 godzin nakładu pracy ucznia/studenta, co odpowiada co najmniej 16 punktom ECTS.

Program studiów obejmuje następujące kursy z zakresu nauk społecznych, wspólne dla wszystkich specjalności: *psychologia* (4 ECTS), *podstawy marketingu* (3 ECTS). Ponadto, w każdej specjalności przewidziano dodatkowe zajęcia z zakresu nauk społecznych. Tym samym, wymóg zapewnienia studentom kierunku z dziedziny nauk humanistycznych realizacji co najmniej 5 ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych został spełniony.

Program studiów nie obejmuje zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Zgodnie z przygotowanym przez Uczelnię zestawieniem do wykonywania zawodu nauczyciela przygotowują zajęcia zorganizowane w Uczelni w wymiarze 435 godzin i 32 punktów ECTS. Nie wszystkie z tych zajęć służą jednak realizacji standardu kształcenia nauczycieli. Są to np. *podstawy*

psychologii klinicznej, mózg człowieka – język obcy i inne pokrewne zagadnienia, praca z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dydaktyka języka angielskiego na pierwszym i drugim etapie edukacyjnym, dla których założono w całości lub w części efekty uczenia się wykraczające poza efekty uczenia się określone w standardzie lub treści programowe obejmują inne etapy edukacyjne niż te, do których standard się odnosi. Jednocześnie, nie ma możliwości oceny (także w ramach uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia), jaka liczba godzin i punktów ECTS dla zajęć zorganizowanych w Uczelni służy realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, ponieważ w przypadku niektórych zajęć łączone są efekty uczenia się wykraczające poza standard z efektami uczenia się wynikającymi ze standardu i /lub dotyczy to też treści programowych. **Rekomenduje się** zaplanowanie dla osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się wykraczających poza wymagania określone w standardzie odrębnych zajęć. Leży to w interesie absolwentów kierunku, którzy podejmą w innej Uczelni studia drugiego stopnia umożliwiające uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela. Na tę Uczelnię spada odpowiedzialność potwierdzenia, że w sumie programy studiów pierwszego i drugiego stopnia odpowiadają wymaganiom standardu, a więc będzie zobowiązania do wyznaczenia lub wykluczenia różnic programowych, w tym w odniesieniu do minimalnej liczby godzin zajęć i liczby punktów ECTS określonych przez standard.

Program studiów ocenianego kierunku nie spełnia warunków określonych w ust. 3.2. załącznika nr 1 do rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela: „W ramach grupy zajęć B dwie trzecie godzin zajęć jest realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń. Pozostałe godziny zajęć są zintegrowane z realizacją praktyk zawodowych”, ponieważ nie przewiduje zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych.

W przypadku większości zajęć metody kształcenia podane w programach zajęć są różnorodne. W przypadku wykładów obrane metody to wykład z prezentacją multimedialną oraz wykład interaktywny. Najczęściej stosowane metody kształcenia obejmują ćwiczenia, dyskusję, pracę z tekstem, metodę projektów czy metodę przypadków. Jeśli chodzi o zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka, techniki są wystarczająco zróżnicowane i ciekawe. Wśród nich znajdują się zarówno metody podające (objaśnienie, opis) i eksponujące (materiały audio i materiały wizualne), jak i dość szeroki wachlarz metod problemowych i aktywizujących (np. dyskusja dydaktyczna, dyskusja spontaniczna i moderowana, burza mózgów, gry dydaktyczne i symulacyjne, grywalizacja, *flipped classroom*). W przypadku innych zajęć (np. z bloku kierunkowego – *elementy literatury brytyjskiej*), pojawiają się takie ciekawe podejścia do pracy z tekstem jak *close reading*. Przedstawiony powyżej wachlarz metod dydaktycznych stymuluje studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. W ich doborze są uwzględniane najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej.

W przypadku zajęć z modułów specjalnościowych, a także innych zajęć, będących w założeniu Uczelni zajęciami kształtującymi umiejętności praktyczne, mającymi przygotowywać studentów do wykonywania zadań zawodowych, metody kształcenia są jednak dużo mniej zróżnicowane i w niewystarczającym stopniu stosowane są właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się, co zostało potwierdzone podczas hospitacji zajęć. W programach zajęć warsztatowych z modułów specjalizacyjnych można znaleźć dość standardowe zestawy metod kształcenia, charakterystyczne dla takich typów zajęć jak ćwiczenia czy konwersatoria, a głównie są to: dialog, dyskusja, praca z tekstem źródłowym, prezentacja, praca z nagraniami audio/wideo, metoda sytuacyjna, ćwiczenia laboratoryjne czy ćwiczenia przedmiotowe.

Co do dwóch ostatnich metod, nie zostały podane bardziej szczegółowe informacje dotyczące tego, na czym te ćwiczenia polegają, a w przypadku ćwiczeń laboratoryjnych nie wyjaśniono w jakich warunkach są one prowadzone. Nie podano również żadnych informacji dotyczących używanych podczas tych zajęć narzędzi z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych. Podczas spotkania dotyczącego infrastruktury ustalone zostało natomiast, iż na kierunku dysponuje się jedną licencją na oprogramowanie do obsługi tłumaczeń Trados, ponadto, w laboratorium komputerowym/językowym nie zostały zainstalowane żadne bezpłatne wersje innego oprogramowania o zbliżonej funkcjonalności, co pozwala stwierdzić, że zajęcia, które w założeniu mają charakter kształtujący umiejętności praktyczne w rzeczywistości nie stwarzają studentom możliwości wykonywania czynności praktycznych, stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. **Rekomenduje się** dokładniejsze dopasowanie metod kształcenia do typu zajęć oraz, w przypadku zajęć mających zapewnić przygotowanie zawodowe, zapewnienie metod kształcenia pozwalających na opanowanie praktycznych umiejętności zawodowych.

Metody kształcenia wykorzystywane do nauczania języków obcych (język drugi) są dość zróżnicowane, jednak negatywnie zaskakuje wymieniona na pierwszym miejscu dość archaiczna metoda audiolingwalna. Mimo to, dobrane metody zapewniają możliwość opanowania języka drugiego na poziomie B2.

Program studiów zakłada realizację praktyk zawodowych. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk zawodowych nienauczycielskich, zaplanowanych na specjalności *filologia angielska z językiem w biznesie* oraz efekty dla modułu biznesowego na specjalności *nauczycielskiej* zostały skonstruowane wadliwie. Problemy te obejmują:

1. niewspółmierność efektów, ich liczby i zakresu do wymiaru praktyk, w tym brak możliwości ich osiągnięcia: efekty dla praktyki w specjalności *biznesowej*, zaplanowane do osiągnięcia w ciągu 720 godzin, oraz te dla dodatkowego modułu biznesowego na specjalności *nauczycielskiej*, w wymiarze 60 godzin, mają w zasadzie takie same brzmienie (poza kilkoma różniącymi je wyrazami) i obejmują szeroki katalog 15 efektów: 4 w zakresie wiedzy, 9 umiejętności oraz 2 kompetencji społecznych; katalog ten jest wprawdzie współmierny i adekwatny dla praktyki w wymiarze 720 godzin, jednakże nierealny dla praktyki trwającej 60 godzin w module biznesowym na specjalności nauczycielskiej;
2. zakres niezgodny z profilem praktyki: wśród kompetencji społecznych dla praktyki w module biznesowym przewidziano kompetencje dotyczące nauczania języka obcego, niemieszczące się w założeniach praktyki biznesowej;
3. w katalogu efektów specjalności biznesowej znajdują się takie, które nie są przystające do polskiej rzeczywistości gospodarczej np. efekty odnoszące się do działalności gospodarczej prowadzonej w krajach anglojęzycznych albo do przepisów prawa autorskiego czy BHP obowiązujących poza granicami RP – w UE oraz USA, co czyni te efekty dodatkowo nierealnymi do osiągnięcia podczas praktyki; co więcej, w przypadku modułu biznesowego dla specjalności nauczycielskiej, efekty dotyczą wszystkich „krajów obcojęzycznych”.

Problemem innego rodzaju, dotyczącym formułowania efektów uczenia się dla praktyki w zakresie języka w biznesie jest przyjęcie ich w takim samym brzmieniu dla obu etapów realizacji praktyki, kolejnych dwóch semestrów studiów, w których została zaplanowana. Nie uwzględniono więc żadnego zróżnicowania i progresji efektów na kolejnych etapach, a student osiąga je wielokrotnie, w tym komplet już na pierwszym etapie realizacji praktyk, i są one wielokrotnie weryfikowane.

Treści programowe przyjęte dla praktyk nie umożliwiają osiągnięcia pełnego katalogu efektów np. „potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego i konsekwentnie go realizować” czy „zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego w Polsce, krajach UE oraz USA” i in. Problemem powiązany z wyżej wskazanymi nieprawidłowościami oraz tymi dotyczącymi efektów w ogóle (patrz kryterium 1), jest fakt, iż treści programowe nie wskazują również jasno na sfery działalności wymieniane jako koniunkcja lub alternatywa w efektach: kulturalna, medialną biznesową, promocyjno-reklamową, a ich generyczny, w dużej mierze, charakter nie lokuje ich jasno w obrębie konkretnego zawodu/ zawodów/ obszarów działalności zawodowej.

Ponadto, wymienione w treściach zagadnienia nie umożliwiają osiągnięcia celów kształcenia np. „stwarzania dogodnych warunków do aktywizacji studenta na rynku pracy”, „zdobycie ogólnej wiedzy o zadaniach, jakie ma do spełnienia filolog języka obcego w placówce i w środowisku lokalnym”. Dodatkowo, nie zawarto w katalogu treści żadnych odniesień do kompetencji interkulturowej, zawartej w zróżnicowanych kontekstach w efektach.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk obejmują następujące narzędzia:

- dla specjalności: *filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym* w dla etapu praktyki dotyczącego modułu biznesowego: dzienniczek, analizę SWOT, ocenę opiekuna;
- dla specjalności: *filologia angielska z językiem w biznesie*: dzienniczek praktyk, ocenę opiekuna praktyki, analizę SWOT, przetłumaczone przez studenta teksty/ prace, zaliczenie praktyki, ocenę realizacji zakładanych celów i efektów uczenia.

Narzędzia te są typowe dla praktyk zawodowych, jednakże ich szczegółowa konstrukcja i treści, a także sposób, w jaki są stosowane nie umożliwiają weryfikacji osiągnięcia przez studentów przyjętych dla praktyk efektów uczenia się. Dokumentacja praktyk nie potwierdza, że efekty zawarte w sylabusie są oceniane przez opiekuna zakładowego lub uczelnianego – zawarte w narzędziach weryfikacji efekty nie są zgodne z tymi określonymi dla zajęć w sylabusie. Uczelniany opiekun zatwierdza praktykę na podstawie zapisów w dzienniku oraz prac studenta, które nie zawierają informacji zwrotnej od zakładowego opiekuna praktyk – w dokumentacji brak komentarza/ oceny na temat jakości wykonanej pracy. Uniemożliwia to rzetelną ocenę przez opiekuna uczelnianego, który nie posiada wystarczających wytycznych do oceny stopnia osiągnięcia efektów (zaliczenie jest na ocenę) oraz ich weryfikację. Może opierać się on jedynie na opisie zakresu prac, a także na załączonych pracach studenta, nie znając szczegółowej opinii opiekuna zakładowego, warunków zawodowych, w jakich prace powstały oraz wytycznych/ instrukcji, jakie student otrzymał.

Zastrzeżenia merytoryczne dotyczą również stosowania narzędzia pn. „analiza SWOT” w przypadku obu typów praktyki. Program studiów nie zakłada wyposażenia studenta w kompetencje w zakresie przygotowywania analizy SWOT przedsiębiorstwa. Ponadto, nie zakłada, że w wyniku odbywania praktyki, student wejdzie w posiadanie danych wynikowych pozwalających formułować wnioski na temat funkcjonowania jednostki/ instytucji i będzie w stanie je właściwie zinterpretować. W końcu, nie jest znana celowość przeprowadzania takiej analizy przez studenta kierunku o innym nachyleniu niż np. ekonomiczne lub prawnicze. Wreszcie, zastrzeżenia budzą warunki brzegowe sporządzania tej analizy, a także kompetencje uczelnianego opiekuna, który jest osobą weryfikującą efekty, a w końcu język, w jakim praca powstaje (angielski). Narzędzie to nie jest trafnie i właściwie dobrane, gdyż nie wiadomo, jakie efekty ma weryfikować.

Wobec powyższego, ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk nie ma charakteru kompleksowego i nie odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

Liczba opiekunów praktyk z ramienia Uczelni jest wystarczająca. Opiekun zakładowy, to zazwyczaj jedna osoba wyznaczana przez przyjmujący zakład pracy, co również zaspakaja potrzebę procesu dydaktycznego. Zastrzeżenia budzą jednak kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje zakładowych opiekunów praktyk, które, w zależności od miejsca, gdzie praktyka się odbywa, są raz właściwe, raz niewłaściwe w odniesieniu do zaplanowanych dla praktyk efektów. Potwierdza to dokumentacja praktyk przedstawiona przez Uczelnię, w szczególności szeroki zakres prac praktykanta niepowiązanych z efektami uczenia się określonymi dla praktyk np. zapoznanie się z działaniem kasy, pisanie uchwał, sprawdzanie stanu magazynów, segregowanie rekwizytów, pisanie artykułu na stronę www w języku polskim.

Analogiczne uwagi dotyczą infrastruktury miejsc praktyk, która jest raz prawidłowa i umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się, a raz nieprawidłowa.

W Uczelni obowiązuje regulamin określający procedurę odbywania praktyk przez studentów wszystkich kierunków studiów. Określa on cele praktyk, zasady organizacji, termin odbywania praktyk, wskazuje osoby odpowiedzialne za organizację i nadzór nad praktykami, w tym ich zadania i zakres odpowiedzialności, obowiązki studenta, a także warunki zaliczenia. Regulamin wprowadza odwołuje się do miejsc praktyk, ale w kontekście obowiązków zakładu przyjmującego. Na podstawie tego regulaminu nie określono jednak specyficznych dla kierunku kryteriów, jakie muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki. Ponadto, nie określono reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, warunków kwalifikowania na praktykę, trybu i formy przeprowadzania hospitacji praktyk, współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk, a także ich sposobów komunikowania się.

Uczelnia w Regulaminie studenckich praktyk zawodowych przyjęła błędne założenie o możliwości zwolnienia studenta z całości lub części praktyki na podstawie zapisów zawartych w Uchwale Senatu Uczelni w oparciu o dokumenty potwierdzające zatrudnienie (aktualne lub w okresie ostatnich 5 lat). Z uwagi na to, że praktyki zaliczane są do zajęć, osiągnięcie i weryfikacja efektów uczenia się przypisanych do tych zajęć przebiegać winny w sposób typowy dla wszystkich zajęć, to jest opierać się na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie i planach studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, w trakcie tych zajęć oraz po ich zakończeniu. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) „Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu”, zatem przepis ten nie wprowadza możliwości potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów w toku studiów. Ponadto przyjęta na kierunku procedura nie umożliwia oceny, czy wykonywana przez studentów praca zawodowa odpowiada zakresowi założonych dla praktyk efektów uczenia się, ponieważ nie uwzględnia się w niej właściwych sposobów sprawdzenia osiągnięcia efektów uzyskanych poza systemem studiów.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, jednakże dobór ten nie jest prawidłowy. Nie określono ani w regulaminie praktyk, ani w sylabusie zakresu działalności zawodowej czy branż, w jakich praktyka może się odbywać, co uniemożliwia identyfikację rodzaju działalności praktykodawcy. Dobór miejsc odbywania praktyk odnosi się tylko do możliwości skorzystania z kompetencji językowych. Student ma możliwość samodzielnego wskazania miejsca odbywania praktyki, które zatwierdza koordynator, ale jakościowe kryteria doboru nie zostały jednoznacznie wskazane. Efektem jest przypadkowość doboru tych miejsc, o czym już była mowa. Uwaga ta dotyczy

również praktyk nauczycielskich, gdyż odbywają się one, raz zgodnie, raz niezgodnie ze standardem, na I i II etapie edukacyjnym.

Wewnętrzne procedury jakościowe, choć jasno zakładają monitoring i ewaluację programu praktyk, osób sprawujących nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunów praktyk, realizacji praktyk, a także efektów uczenia się osiąganych na praktykach dokonywane systematycznie, z udziałem studentów, nie uściślają, w jaki sposób wyniki tych działań jakościowych są opracowywane i jakie mają znaczenie dla doskonalenia programu studiów. Przyjęte procedury nie skutkują więc doskonaleniem programu praktyk i jego realizacji, ponieważ nie zdiagnozowały nieprawidłowości odnoszących się do sformułowanych efektów uczenia się, treści programowych czy doboru miejsc praktyki i ich infrastruktury, a także opiekunów praktyk w zakładach pracy. System zapewnienia jakości w odniesieniu do praktyk nie działa skutecznie.

Do wykonywania zawodu nauczyciela przygotowują praktyki zawodowe w wymiarze 60 godzin i 4 punktów ECTS praktyki pedagogicznej oraz 270 godzin i 13 ECTS praktyki dydaktycznej. Wymiar praktyk jest większy niż minimalny wymiar określony w standardzie dla studiów pierwszego i drugiego stopnia razem, ale nie sposób ocenić, jaka część z nich dotyczy realizacji standardu, ponieważ odbywają się one zarówno na pierwszym (przedszkole i klasy I-III szkoły podstawowej), jak i na drugim (klasy IV-VIII szkoły podstawowej) etapie edukacyjnym. **Rekomenduje się**, podobnie jak w przypadku pozostałych zajęć przygotowujących do działalności edukacyjnej, zaplanowanie dla osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się wykraczających poza wymagania określone w standardzie odrębnych praktyk. Efekty uczenia się dla praktyk w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie odpowiadają efektom uczenia się określonym w standardzie, w konsekwencji treści programowe nie w pełni umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się określonych w standardzie. Praktyki zaliczane są na podstawie dziennika praktyk, opinii opiekuna i oceny osiągania efektów uczenia się, arkuszy obserwacji oraz przygotowanych konspektów zajęć, nie obejmując wszystkich wytworzonych przez studentów w czasie praktyk materiałów, które zakłada sylabus. **Rekomenduje się** uwzględnienie w tej procedurze wykonanych przez studenta pomocy dydaktycznych używanych na lekcjach i w pracy pozalekcyjnej, o których mowa w programie praktyk.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku w odniesieniu do rozplanowania zajęć jest częściowo zgodna z zasadami higieny pracy w przypadku specjalności *filologia angielska z językiem biznesu* z uwagi na zaplanowanie praktyk zawodowych w dużym wymiarze godzinowym w trakcie 5 i 6 semestru studiów (studenci realizują w każdym z tych semestrów po 360 godzin praktyk). Takie umiejscowienie praktyk w planie studiów jest dużym obciążeniem dla studentów, utrudnia systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na naukę. **Rekomenduje się** zatem zmianę w zakresie umiejscowienia praktyk zawodowych w planie studiów uwzględniającą realne możliwości czasowe odbycia praktyk.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe nie są w pełni zgodne z efektami uczenia się oraz nie uwzględniają aktualnej wiedzy i jej zastosowań z zakresu dyscyplin naukowych, do których kierunku jest przyporządkowany, a także norm, zasad i aktualnego stanu praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, co jest skutkiem nieprecyzyjnej pod tym względem koncepcji kształcenia, która w znaczącym stopniu odwołuje się do branż, a nie zawodów w ramach tych branż wykonywanych.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie obejmują pełnego zakresu treści programowych, umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się określonych w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, z wyjątkiem prowadzonych w formie lektoratu zajęć kształtujących umiejętności językowe umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Program studiów nie zapewnia w wymaganym wymiarze zajęć kształtujących umiejętności praktyczne prowadzonych w sposób umożliwiający studentom wykonywanie czynności zawodowych.

Liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela. Jednocześnie formy i organizacja zajęć nie spełniają wszystkich wymagań określonych w standardzie.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, ale w związku z niewłaściwym zaplanowaniem zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie zawsze umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie w pełni zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym. Wymiar praktyk zawodowych spełnia wymogi formalne, jednak niewłaściwie zostały sformułowane efekty uczenia się i treści programowe z uwagi na to, że m.in. nie zostały sformułowane dla każdego etapu praktyk, są nierealne do osiągnięcia, wykraczają poza cele praktyk, nie uwzględniają różnicowania kompetencji wynikającego z progresji kompetencji studentów. Organizacja i nadzór nad realizacją praktyk, dobór miejsc odbywania, a także kompetencje opiekunów praktyk w zakładach pracy nie zapewniają osiągnięcia przez wszystkich studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym. Uczelnia nie zapewnia właściwych miejsc praktyk wszystkim studentom, a przyjęte zasady nie gwarantują właściwego doboru miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy. Uczelnia niewłaściwie dopuszcza także możliwość zwalniania z praktyki na podstawie zatrudnienia.

Wymiar praktyk w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela jest zgodny z wymaganiami zawartymi w standardzie. Program tych praktyk nie odpowiada jednak wymaganiom

określonym w standardzie w odniesieniu do efektów uczenia się i umożliwiających ich osiągnięcie treści programowych.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) niezapewnienia treści programowych zapewniających osiągnięcie wszystkich założonych dla kierunku ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się; 2) niezapewnienia treści programowych uwzględniających zastosowanie praktyczne wiedzy z dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek oraz w zakresie aktualnego stanu praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku; 3) niepełnego zapewnienia, w zakresie praktycznego przygotowania zawodowego treści programowych pozwalających na osiągnięcie założonych efektów uczenia się oraz dostosowanie tych treści do katalogu zawodów sprecyzowanego dla kierunku; 4) niezapewnienia treści programowych służących osiągnięciu przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela 5) niezapewnienia w programie studiów dla każdej specjalności i specjalizacji zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w sposób spełniający wymagania określone w § 3 ust. 5 pkt 1 oraz § 6 rozporządzenia MNiSW w sprawie studiów z dn. 27 września 2018 r.; 6) niepełnego zapewnienia wymiaru zajęć kształtujących umiejętności językowe w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanego dla drugiego języka poziomu ESOKJ; 7) braku w programie studiów zajęć spełniających wymagania określone w ust. 3.2. załącznika nr 1 do rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela; 8) nieprawidłowości w zakresie praktyk zawodowych, w tym 9) w zakresie praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnić w programie studiów, w tym programach poszczególnych zajęć treści programowe umożliwiające osiągnięcie wszystkich założonych dla kierunku efektów uczenia się.
2. Zapewnić treści programowe uwzględniające zastosowanie wiedzy z dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek oraz aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.
3. Zapewnić, w zakresie praktycznego przygotowania zawodowego, treści programowe pozwalające na osiągnięcie założonych efektów uczenia się oraz dostosowanie tych treści do katalogu zawodów sprecyzowanego dla kierunku.
4. Zapewnić treści programowe służące osiągnięciu przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela.
5. Zapewnić w programie studiów dla każdej specjalności i specjalizacji zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w sposób spełniający wymagania określone w § 3 ust. 5 pkt 1 oraz § 6 rozporządzenia MNiSW w sprawie studiów z dn. 27 września 2018 r.

6. Zapewnić wymiar zajęć kształtujących umiejętności językowe w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanego dla drugiego języka poziomu ESOKJ.
7. Zapewnić w programie studiów zajęcia spełniające wymagania określone w ust. 3.2. załącznika nr 1 do rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
8. W zakresie praktyk zawodowych:
 - a) określić dla każdego etapu praktyk zawodowych odrębne efekty uczenia się oraz treści programowe, uporządkować i urealnić efekty uczenia się, a także dostosować do nich treści kształcenia umożliwiające ich osiągnięcie;
 - b) opracować reguły, w tym kryteria jakościowe, zatwierdzania miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy w sposób umożliwiający ich właściwy dobór i takie dostosowanie zasad organizacji praktyki, aby umożliwiały wykonywanie czynności zapewniających osiągnięcie efektów uczenia się oraz realizację treści programowych;
 - c) zapewnić na ich podstawie właściwy dobór miejsc i opiekunów praktyk;
 - d) zaniechać zaliczania praktyk na podstawie wykonywania przez studenta pracy zawodowej;
 - e) wprowadzić system monitorowania przebiegu i jakości praktyk umożliwiający doskonalenie programu praktyk i ich realizacji oraz diagnozowanie ewentualnych nieprawidłowości.
9. W przypadku praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przypisać do nich efekty uczenia się zgodne ze standardem oraz zapewnić umożliwiające ich osiągnięcie treści programowe.
10. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Postępowanie rekrutacyjne na kierunek filologia przeprowadza się w oparciu o konkurs świadectw dojrzałości, według kolejności zgłoszeń. Na kierunek przyjmowani są kandydaci, którzy zdali egzamin maturalny z języka angielskiego przynajmniej na poziomie podstawowym. W przypadku, gdy kandydat nie zdawał egzaminu maturalnego z tego przedmiotu, zobowiązany jest do złożenia stosownego egzaminu językowego zorganizowanego przez Uczelnię. W przypadku cudzoziemców podstawą przyjęcia jest przedstawienie zaświadczenia stwierdzającego równorzędność posiadanego świadectwa z polskim świadectwem dojrzałości. Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego, w pierwszej kolejności, przyjmowani są na kierunek laureaci i finaliści dowolnej olimpiady stopnia centralnego. Rekrutacja laureatów i finalistów olimpiad odbywająca się w takim trybie jest prawidłowa, ale jedynie z uwagi na dość liberalne warunki rekrutacji na kierunek, zakładające, że kandydaci będą posiadali wiedzę językową na poziomie nie niższym niż B1, weryfikowaną za pomocą wyniku egzaminu maturalnego bądź testu wewnętrznego.

Tak sformułowane zasady rekrutacji zapewniają kandydatom bezstronny i równy dostęp do studiów. Są także przejrzyste, lecz nie w pełni selektywne, ponieważ na kierunek przyjmowani są praktycznie wszyscy kandydaci, którzy ubiegają się o przyjęcie. Zasady rekrutacji nie prowadzą więc do zrekrutowania kandydatów posiadających wstępną wiedzę oraz umiejętności na poziomie

niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się, biorąc pod uwagę chociażby wymagania wstępne w zakresie języka kierunkowego dla zajęć prowadzonych w pierwszym semestrze (dla większości kursów to B1+, dla niektórych B1+/B2, jak już zostało to opisane w kryterium 2). Ponadto, niektóre efekty uczenia się (K_U10, K_12, K_13 oraz szereg efektów sformułowanych w sylabusach zajęć) zakładają umiejętności powiązane z użyciem języka rodzimego, natomiast w rekrutacji nie bierze się pod uwagę wyniku egzaminu maturalnego z języka polskiego. **Rekomenduje się** sformułowanie kryteriów rekrutacyjnych w taki sposób, by dobór kandydatów ubiegających się o przyjęcie na kierunek był bardziej selektywny w odniesieniu do ich wstępnego poziomu wiedzy i umiejętności oraz zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Organizacja dodatkowego egzaminu jest sprzeczna z wymaganiami określonymi w art. 70 ust. 3 i 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dn. 20 lipca 2018 r.

Warunki przyjęcia na studia uwzględniają informacje o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów oraz wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Nie zawierają jednak informacji o wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Mając na uwadze niedawną sytuację epidemiczną i doświadczenie konieczności przejścia na tzw. pracę zdalną **rekomenduje się**, aby informacjach dla kandydatów na studia uwzględniany był pełny zakres informacji powiązanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Na kierunku prowadzi się przyjęcia na studia na podstawie potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Procedurę potwierdzania efektów uczenia się regulują akty wewnętrzne Uczelni, które zakładają procedury zgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Potwierdzania efektów uczenia się dokonuje Komisja weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się. Na podstawie zaświadczenia wydanego przez Komisję Dziekan Wydziału podejmuje decyzję o przyjęciu kandydata. Liczba studentów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, przyjętych na podstawie wyników uzyskanych w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się nie może być większa niż 20% ogólnej liczby studentów na tym kierunku, poziomie i profilu kształcenia.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, opisane zostały w Regulaminie studiów KANS w Jeleniej Górze oraz wspomnianym wyżej Regulaminie potwierdzania osiągniętych efektów uczenia się. W wyniku uznania efektów uczenia się student uzyskuje tę samą liczbę punktów ECTS jaka przypisana została efektom uczenia się uzyskanym z wyniku realizacji danych zajęć czy praktyk w jednostce macierzystej. Warunkiem uznania efektów uczenia się przez osobę wyznaczoną dla kierunku jest stwierdzenie zbieżności w zakresie tych efektów między zajęciami w programie studiów a zajęciami na kierunku w jednostce macierzystej.

Ogólne obowiązujące w Uczelni zasady dyplomowania opisują szczegółowo m. in. wymogi stawiane pracom dyplomowym, kończącym cykl kształcenia i będącym najważniejszą samodzielną pracą studenta, a także format i zakres egzaminu dyplomowego. Procedura dyplomowania oparta jest na aktualnych wewnętrznych aktach prawnych uczelni. Zgodnie z opisem charakteru pracy dyplomowej zawartym w procedurze dyplomowania, praca ta jest samodzielnym opracowaniem monograficznym zgodnym z ustalonym zadaniem dyplomowym. W zasadach dyplomowania określono kryteria jakie powinna spełniać praca dyplomowa na studiach I stopnia z uwzględnieniem progresu kompetencji między poziomami studiów. Jednakże, mimo, że w zasadach dyplomowania jasno stwierdzono, że charakter oraz treść pracy dyplomowej muszą być zgodne w pierwszej kolejności z kierunkiem studiów, należy stwierdzić, że przyjęte zasady dyplomowania nie odpowiadają praktycznemu profilowi studiów. W dokumencie czytamy, że praca licencjacka powinna być pracą o charakterze

poglądowym, badawczym lub kazuistycznym. Ponadto, przygotowanie pracy dyplomowej powinno umożliwić dyplomantowi osiągnięcie efektów uczenia się w jasno zdefiniowanych obszarach, wśród których wymienia się „formułowanie problemu badawczego i tworzenia warsztatu badawczego na potrzeby własne” oraz „dokonywanie analizy oraz logicznego wnioskowania i dowodzenia w obszarze wybranego problemu badawczego a także krytycznej oceny zgromadzonych materiałów”. Powyższe zapisy jasno wskazują na to, że przygotowywane prace będą opracowaniami z zakresu badań podstawowych, nie wiążące się z praktycznym wykorzystaniem wiedzy w kontekście zawodowym. W związku z tym **rekomenduje się** w regulacjach ogólnouczelnianych wyraźniej uwzględniać potrzeby studiów o profilu praktycznym z widocznym wskazaniem na prowadzenie prac rozwojowych lub badań aplikacyjnych. Jednocześnie na podstawie tych warunków ogólnych nie przyjęto uwzględniających praktyczny profil kształcenia specyficznych dla kierunku zasad dyplomowania, które wskazywałyby na formę i zakres egzaminu dyplomowego, dyscyplinę lub dyscypliny naukowe, w zakresie których może być przygotowywana praca dyplomowa i określały merytoryczne kryteria jakie powinna spełniać praca dyplomowa na studiach I stopnia z uwzględnieniem progresu kompetencji między poziomami studiów.

Regulamin studiów określa podstawowe zasady systemu weryfikacji efektów uczenia się, w tym m.in. skalę ocen stosowaną w Uczelni, warunki uzyskania zaliczenia, sposób ustalania terminarza zaliczeń i egzaminów, w tym zaliczeń i egzaminów poprawkowych oraz zasady przyznawania i ustalania terminu egzaminu komisyjnego. Określono w nim również warunki zaliczania i powtarzania semestrów, sposób obliczania semestralnej średniej z uzyskanych ocen, a także warunki skreślenia z listy studentów np. ze względu na brak postępów w nauce. W Regulaminie studiów określono również wytyczne dotyczące dostosowania formy egzaminów i zaliczeń do możliwości i potrzeb osób z niepełnosprawnością. Ponadto Regulamin ustanawia sposób przekazywania studentom informacji o uzyskanych ocenach na każdym etapie studiów (obliguje prowadzących zajęcia do określenia podczas pierwszych zajęć zarówno szczegółowych warunków zaliczenia zajęć, jak i uzgodnienia ze studentami sposobu informowania o uzyskanych wynikach egzaminu lub zaliczenia) oraz na ich zakończenie.

Powyższe zapisy umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji efektów uczenia się, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość tego procesu, a także wiarygodność i porównywalność ocen.

Regulamin studiów określa zasady postępowania (postępowanie dyscyplinarne) w przypadku stwierdzenia zachowań nieetycznych lub uchybiających godności studenta. Nie precyzuje jednak jakiego rodzaju zachowania studenta kwalifikowane będą jako nieetyczne (na przykład plagiaty).

W założeniu Uczelni, efekty uczenia się weryfikowane są podczas trwania zajęć poprzez oceny formujące oraz na zakończenie zajęć poprzez oceny sumujące. Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się podane w programach poszczególnych zajęć są dość różnorodne i obejmują zarówno metody tradycyjne, jak i innowacyjne: testy/kolokwia, realizację projektów, raporty, ocenę prac indywidualnych i grupowych, prac pisemnych, wypowiedzi ustnych i prezentacje studenckie, a także mikrolekcje, projektowanie lekcji i materiałów dydaktycznych. W przeważającej większości programów znaleźć można szczegółową charakterystykę metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, kryteria oceniania oraz skalę ocen, co z pewnością przyczynia się do większego zrozumienia przez studentów wymagań, które są im stawiane w przypadku danych zajęć, a także bardziej porównywalnej i trafnej oceny osiągnięcia efektów uczenia się.

Metody weryfikacji efektów uczenia się budzą jednak zastrzeżenia w odniesieniu do ich dopasowania do konkretnych efektów, których osiągnięcie mają sprawdzać. Przykładowo, dla zajęć *gramatyka*

kontrastywna języka angielskiego (filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym) jedyną metodą weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się jest kolokwium/test pisemny, będący odpowiednią metodą sprawdzania efektów na poziomie wiedzy, a w mniejszym stopniu (jeśli w ogóle) na poziomie umiejętności i kompetencji społecznych. W przypadku tych zajęć, wybrana metoda weryfikacji nie sprawdzi się do oceny osiągnięcia większości zaplanowanych efektów, dla przykładu: efektu „Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności związane ze stosowaniem języka angielskiego w kulturze i/lub mediach i/lub biznesie i/lub edukacji, a zwłaszcza w działaniach związanych ze współpracą z partnerami z krajów anglojęzycznych” – podczas testu nie da się zweryfikować, czy student osiągnął posiadaną wiedzę samodzielnie, ani czy umie rozwijać swoje umiejętności dotyczące użycia języka w wymienionych w efekcie obszarach (*nota bene*, obszary te nie są również wspomniane w treściach programowych, a więc nie ma pewności co do tego, czy student w rzeczywistości posiada wiedzę, która w założeniu powinna zostać zweryfikowana; czy efektu „Posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku rodzimym i angielskim dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu filologii języka angielskiego i dyscyplin pokrewnych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a w szczególności perspektywy komparatystycznej” – jest oczywiste, że podczas testu nie jest sprawdzana umiejętność przygotowania pracy pisemnej. Test nie jest również odpowiednim narzędziem sprawdzania osiągnięcia efektów na poziomie kompetencji społecznych, np. „Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu polegającego na ustawicznym przerzucaniu mostów między kulturą polską a obcą, między tradycją rodzimą a anglojęzyczną”. Podobnie, w przypadku zajęć *teoria komunikacji społecznej i interpersonalnej (filologia angielska nauczycielska z modułem biznesowym)* efekt „Student potrafi współdziałać i pracować w grupie i/lub zespole przedmiotowym nauczycieli języków obcych, przyjmując w nich różne role i rozumiejąc różne koncepcje rozwiązań, jest tolerancyjny wobec innych i otwarty na obce wzorce kulturowe, potrafi oceniać siebie i innych” weryfikowany ma być za pomocą indywidualnej prezentacji perswazyjnej typu *pecha kucha*, która nie wymaga współpracy w grupie, ani też nie wiąże się z wykonywaniem działań lub zadań związanych z zawodem nauczyciela. Ponadto, według programu zajęć, efekty powiązane z kompetencjami społecznymi „Student potrafi komunikować się skutecznie, asertywnie i z szacunkiem” oraz „Student prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu polegającego na ustawicznym przerzucaniu mostów między kulturą polską a obcą, między tradycją rodzimą a obcojęzyczną” weryfikowane są nie tylko za pomocą wyżej wspomnianej prezentacji, ale również testu. O ile weryfikacja pierwszego z tych efektów za pomocą prezentacji jest prawidłowa, o tyle skuteczna, asertywna, pełna szacunku komunikacja nie może podlegać ocenie za pomocą faktograficznego testu pisemnego. W przypadku drugiego efektu żadna ze wspomnianych metod nie sprawdzi skutecznie czy studenci prawidłowo rozstrzygają dylematy zawodowe, a tym bardziej, czy potrafią mediować między kulturami i tradycjami.

Ponieważ efekty uczenia się nie odnoszą się w większości do praktycznych umiejętności zawodowych, w związku z tym metody weryfikacji nie w pełni umożliwiają sprawdzenie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Najpopularniejszą metodą weryfikacji efektów uczenia się w przypadku zajęć z modułów kształcenia specjalnościowego jest kolokwium/test zaliczeniowy, który z założenia jest pierwszym wyborem w przypadku weryfikacji efektów na poziomie wiedzy. Inną, często spotykaną metodą weryfikacji efektów dla tej grupy zajęć jest projekt, jednak w ten sposób błędnie nazywa się metodę weryfikacji będącą w rzeczywistości prezentacją przygotowaną przez studenta, w opisie której nie pojawiają się żadne odniesienia do wykonywania zadań charakterystycznych dla

działalności zawodowej w zbliżonych do zawodowych warunkach. Przykłady obszarów, które podlegają ocenie w przypadku tej metody to: treść, gramatyka, słownictwo, styl, a więc elementy powiązane jednoznacznie z operacyjną wiedzą językową (*angielski w świadectwach medycznych i pielęgnacyjnych*), strona merytoryczna, oryginalność prezentacji (forma, wykorzystanie środków audiowizualnych), udokumentowanie wykorzystanych źródeł, płynność wypowiedzi, przygotowanie quizu (*idiomy i czasowniki złożone*).

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie języków obcych są wystarczająco zróżnicowane, specyficzne dla zajęć i umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka kierunkowego na poziomie C1, a drugiego języka obcego na poziomie B2 w skali ESOKJ.

W przypadku zajęć służących przygotowaniu do wykonywania zawodu nauczyciela weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się nie odpowiada wymaganiom standardu, ponieważ m.in. nie stosuje się zróżnicowanych form sprawdzania, adekwatnych do kategorii wiedzy, umiejętności albo kompetencji społecznych, których dotyczą te efekty. Na przykład osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się założonych dla zajęć *podstawy psychologii klinicznej* odbywa się przy pomocy projektu. Podobnie jest w przypadku zajęć *gry i zabawy dydaktyczne w nauczaniu języka angielskiego* podczas których jedyną formą oceny jest prezentacja. Metody te mało, że nie są zróżnicowane to ich dobór jest niewłaściwy. W przypadku ostatnich zajęć przy pomocy prezentacji multimedialnej, bo tylko o takiej jest mowa w programie zajęć, nie ma możliwości oceny osiągnięcia przez studentów efektu uczenia się „jest gotowa (sic!) do kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów. W przypadku zajęć *wprowadzenie do pedagogiki* w których stosuje się nieco zróżnicowane formy oceny: test, prezentacja multimedialna i egzamin pisemny, nie ma oceny osiągnięcia przez studentów takich efektów uczenia się jak: „potrafi nawiązać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym” lub „jest gotów do okazania empatii uczniom oraz zapewnienia im wsparcia i pomocy”. Program studiów nie stwarza także nauczycielom akademickim możliwości weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w kategorii umiejętności w drodze bezpośredniej obserwacji studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego (dydaktycznego, wychowawczego i opiekuńczego) wynikającego z roli nauczyciela.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów (choć w przypadku tej metody weryfikacji w przypadku kilku zajęć projektami niewłaściwie nazywa się np. prezentacje studentów), prac dyplomowych oraz dzienników praktyk. W przypadku niektórych zajęć zauważalne jest prawidłowe dopasowanie metod weryfikacji do efektów uczenia się (np. *elementy językoznawstwa* czy *elementy literatury angielskiej*). Jednakże, wiele prac etapowych potwierdza sformułowane powyżej zastrzeżenia dotyczące doboru metod weryfikacji efektów uczenia się. Popularną praktyką jest stosowanie testów, niejednokrotnie o charakterze zamkniętym, do weryfikacji efektów uczenia się z kategorii umiejętności czy kompetencji społecznych, podczas gdy metoda ta jest właściwym wyborem w przypadku weryfikowania efektów na poziomie wiedzy. Przykładem takich prac etapowych mogą być testy pisemne z *gramatyki praktycznej i opisowej*, gdzie błędnie założono, że będą one weryfikować efekt o brzmieniu „Student stosuje różne strategie uczenia się w czasie opanowywania materiału”, co nie jest możliwe, ponieważ test w założeniu sprawdza stan opanowania materiału, a nie sposób osiągnięcia wiedzy. Innym przykładem są prace etapowe z zajęć *PNJA zintegrowane sprawności językowe*. Mimo zastosowania różnorodnych metod weryfikacji, metody te nie są odpowiednio dobrane do efektów uczenia się podanych dla tych zajęć, ponieważ test zaliczeniowy/kolokwium nie weryfikuje prawidłowo takich efektów jak „Posiada umiejętność

przygotowania typowych prac pisemnych w języku angielskim” czy „Uczestniczy w życiu kulturalnym, korzystając z różnych mediów i różnych jego form; śledzi aktualne życie kulturalne, polityczne i ekonomiczne krajów angielskiego obszaru językowego”. Opisane jako projekty w programie zajęć prace etapowe w istocie są jedynie nie mającymi nic wspólnego z projektem, składającymi się z kilku slajdów prezentacjami multimedialnymi. Odrębnym problemem dotyczącym niektórych prac etapowych jest przyzwolenie na przygotowanie ich bez poszanowania praw autorskich, bez wskazania źródła informacji, na których się opierało, jak również źródeł wykorzystanych grafik czy fotografii. Przykładem są prezentacje w ramach zajęć *podstawy psychologii klinicznej* czy też *mózg człowieka - język obcy i inne pokrewne zagadnienia*. **Rekomenduje się** przestrzeganie zasad prawa autorskiego na wszystkich zajęciach, bez względu na ich charakter, efekty uczenia się i treści programowe.

Tematyka większości prac dyplomowych, które powstają na kierunku dotyczy w równym stopniu zagadnień z zakresu językoznawstwa jak i literaturoznawstwa, mimo przyporządkowania kierunku w 90% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do językoznawstwa. W zakresie dyscypliny wiodącej przygotowywane prace dotyczą głównie zagadnień powiązanych z językoznawstwem stosowanym – glottodydaktyką oraz przekładem. W zestawieniu prac dyplomowych obecne są jednak również prace, których tematyka nie mieści się (lub mieści się tylko częściowo) w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek i do których odnoszą się efekty uczenia się. Ponadto, prace dyplomowe przygotowywane na kierunku nie są pracami aplikacyjnymi czy rozwojowymi, a zatem nie odnoszą się do zastosowania wiedzy w działalności zawodowej właściwej dla kierunku studiów. Prace te są opracowaniami z zakresu badań podstawowych. Mimo, że większość z nich zawiera część empiryczną, nie wiąże się ona z praktycznym wykorzystaniem wiedzy w kontekście zawodowym.

Studenci są autorami tekstów publikowanych w Zeszytach Wydziału Humanistycznego, czasopiśmie wydawanym przez KANS. Ponadto, działają oni w dwóch kołach naukowych: Studenckim Kole Zainteresowań „Radio NaGłos” oraz Kole Naukowym Komunikacji Społecznej „Twoje koło”. W roku akademickim 2022/2023 planowana jest ponadto reaktywacja koła literaturoznawczego. Zakres działalności tych kół naukowych nie jest jednak powiązany z obszarem zawodowym, do pracy w którym przygotowują studia na kierunku, w związku z czym nie odpowiada koncepcji kształcenia i praktycznemu profilowi kształcenia na kierunku. **Rekomenduje się** stworzenie warunków dla większej aktywizacji studentów do realizacji projektów, których rezultaty byłyby ściślej powiązane z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek lub z obszarami działalności zawodowej właściwymi dla kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W Uczelni stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, lecz nie zapewniają właściwego doboru kandydatów z uwagi na fakt, iż nie określono odpowiedniego poziomu kompetencji wstępnych dla kandydatów, niezbędnych do osiągnięcia zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Zasady ten nie są też zgodne z wymaganiami określonymi w ustawie. Zasady uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Przyjęte w Uczelni ogólne zasady i procedury dyplomowania nie w pełni odpowiadają praktycznemu profilowi studiów, nie zapewniają więc potwierdzenia spełnienia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, gdyż pomijają wdrożeniowy (aplikacyjny) charakter pracy dyplomowej. Nie przyjęto jednak opartych na tych zasadach jednak specyficznych dla kierunku filologia kierunku zasad dyplomowania.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są właściwe i umożliwiają równe traktowanie studentów. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu oceniania, określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej oraz określają zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Metody weryfikacji efektów uczenia się i oceny stosowane na kierunku nie umożliwiają uzyskania pełnej informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się, ponieważ nie pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, ponieważ nie są specyficzne dla wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Prace etapowe i egzaminacyjne, a także prace dyplomowe potwierdzają zastrzeżenia sformułowane powyżej, dotyczące m. in. doboru metod weryfikacji efektów uczenia się oraz zgodności prac dyplomowych z przyjętą koncepcją kształcenia i profilem praktycznym. Prace dyplomowe noszą cechy charakterystyczne dla badań podstawowych i nie uwzględniają zastosowania osiągnięć naukowych w działalności zawodowej, w sposób właściwy dla badań aplikacyjnych lub prac rozwojowych. Prace dyplomowe nie zawsze też ułożone są w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) niezgodności zasad rekrutacji w wymaganiami ustawy 2) braku specyficznych dla kierunku zasad dyplomowania nieuwzględniających m.in. dyscypliny naukowe, w zakresie których mogą powstawać prace dyplomowe i dopasowania przygotowywanych prac do praktycznego profilu studiów, 3) niewłaściwego doboru metod weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się i postępów w nauce, zapewniających skuteczną weryfikację wszystkich efektów uczenia się; 4) braku charakteru aplikacyjnego prac dyplomowych w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Wyłączyć z postępowania rekrutacyjnego dodatkowe egzaminy.
2. Przyjąć specyficzne dla kierunku filologia zasady dyplomowania uwzględniające co najmniej praktyczny profil studiów, dyscypliny naukowe w zakresie których mogą powstawać prace dyplomowe oraz merytoryczne wymagania uwzględniające progres kompetencji między pierwszym a drugim poziomem studiów.
3. Zapewnić metody weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w kategoriach umiejętności i kompetencje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności i kompetencji społecznych związanych z wykonywaniem czynności zawodowych.
4. Zapewnić aplikacyjny charakter prac dyplomowych w zakresie zastosowań wiedzy w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek.
5. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W semestrze zimowym roku akademickiego 2022/2023 na kierunku filologia w KANS w Jeleniej Górze zajęcia prowadzi 27 nauczycieli akademickich, posiadających dorobek w różnych dziedzinach oraz dyscyplinach naukowych: 1 profesor nauk humanistycznych specjalizujący w zagadnieniach z zakresu językoznawstwa stosowanego (glottodydaktyki), 1 doktor habilitowany nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa i 1 doktor habilitowany nauk ekonomicznych, 5 doktorów w dyscyplinie językoznawstwo i 2 doktorów w dyscyplinie literaturoznawstwo (w tym jeden anglista i jeden germanista), 2 doktorów w dyscyplinie pedagogika, 1 doktor w dyscyplinie psychologia, 1 doktor w dyscyplinie nauki o kulturze i religii, 1 doktor w dyscyplinie ekonomia i finanse, 1 doktor w dyscyplinie filozofia, 1 doktor w dyscyplinach nauki prawne/nauki o polityce i administracji. Ponadto zajęcia prowadzi 10 osób posiadających tytuł zawodowy magistra. Wynika z powyższego, że w grupie prowadzących zajęcia sześciu pracowników posiadających stopnie i tytuły naukowe reprezentuje językoznawstwo, będące dyscypliną wiodącą na ocenianym kierunku. Zajęcia związane z przygotowaniem do funkcjonowania na edukacyjnym lub translatorycznym rynku pracy prowadzą osoby o odpowiednich kompetencjach merytorycznych – są to przede wszystkim nauczyciele i tłumacze. Niektórzy wykładowcy mają doświadczenie w pozauczelnianej działalności zawodowej – są to m.in. następujące branże: poradnictwo pedagogiczne, poradnictwo psychologiczne, coaching, organizacja wydarzeń i prowadzenie projektów (np. organizacja Letniej Szkoły Języka Angielskiego w Karpaczu, komunikacja międzykulturowa w biznesie, projekt transgraniczny Zdrowa szkoła – Gesunde Schule), konsulting w branży IT. Częstokroć przydział zajęć współgra z wąską specjalizacją tematyczną (np. zajęcia o nazwie *angielski w sądownictwie i przepisach prawnych* prowadzi autorka rozprawy doktorskiej o tej tematyce, zajęcia *teoria komunikacji społecznej i interpersonalnej* prowadzi osoba posiadająca dorobek publikacyjny skoncentrowany na tej problematyce). Jednocześnie nie w pełni zrozumiała jest obsada niektórych zajęć w cyklu „język angielski w...”, np. osoba posiadająca stopień doktora w zakresie kulturoznawstwa angielskiego prowadzi, zajęcia w zakresie specjalistycznych odmian języka, tj. *angielski w technice i technologii* oraz *angielski w finansach i bankowości*. Przywoływane już w kryterium 1 i 2 zajęcia *angielski w rozmowach*

handlowych i negocjacjach prowadzi osoba o niewątpliwym dorobku translatorskim, co współgra ze specjalistycznym zakresem języka określonym w nazwie zajęć, ale nie posiada dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego w zakresie psychologii biznesu, której dotyczą treści programowe dla tych zajęć. Niektóre zajęcia wysoce specjalistyczne, np. z teorii glottodydaktyki (m.in. *mózg człowieka – język obcy i inne pokrewne zagadnienia, ewaluacja w dydaktyce języka angielskiego, teorie akwizycji języka obcego*) prowadzi osoba, która nie ma aktualnego dorobku naukowego w tym zakresie. **Rekomenduje się** pełniejszą korelację kompetencji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z zakresem prowadzonych zajęć. Zdarzają się także sytuacje, w których w ogóle nie ma związku między dorobkiem i doświadczeniem zawodowym nauczycieli akademickich a powierzonymi im zajęciami, np. zajęcia *angielski w świadczeniach medycznych i pielęgnacyjnych* prowadzi doktor nauk ekonomicznych, a *wprowadzenie do pedagogiki* literaturoznawczymi, co nie zapewnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się określonych w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

Nie w pełni właściwy jest także dobór osób biorących udział w procesie dyplomowania, np. jako przewodniczący na egzaminie dyplomowym, który z natury rzeczy powiązany jest z dyscypliną naukową - występują osoby bez stopnia naukowego. **Rekomenduje się** włączanie do procesu dyplomowania osób posiadających stopnie naukowe lub dorobek naukowy, w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek studiów.

Struktura kwalifikacji w odniesieniu do posiadanych tytułów zawodowych, stopni i tytułów naukowych, jak również liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Pracownicy posiadający stopnie i tytuły naukowe prowadzą przede wszystkim zajęcia związane z tematyką ich badań i pozauczelnianą działalnością zawodową, zaś osobom z tytułem zawodowym magistra powierza się głównie ćwiczenia z zakresu praktycznej znajomości języka. Stabilność zatrudnienia jest bardzo wysoka, więc umożliwia prawidłową realizację zajęć.

Hospitacje zajęć wykazały, że nauczyciele posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Stosują oni metody interaktywne, aktywizujące, choć interakcja przebiega głównie na linii nauczyciel-student, zdecydowanie rzadziej stosuje się pracę w parach lub w grupach. Nauczyciele korzystają z różnorodnych materiałów i środków dydaktycznych. Zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela mają praktyczny charakter, co zostało potwierdzone podczas zajęć o nazwie *angielski w nauczaniu przedszkolnym i wczesnoszkolnym*. Nauczyciele mają dobry kontakt ze studentami, znają ich imiona, są otwarci na ich sugestie bądź propozycje rozwiązań w realizowanych zadaniach. Podczas niektórych zajęć poziom językowy studentów nie odpowiada jednak poziomowi zdefiniowanemu w sylabusie zajęć, a przebieg zajęć (wybór form pracy, typów zadań) nie współgra z praktycznym profilem studiów. **Rekomenduje się** przeprowadzanie diagnozy kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich prowadzącej do opracowania właściwego programu szkoleń.

Przydział zajęć i obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia ich prawidłową realizację – wymiar godzin dydaktycznych przypadających na jednego nauczyciela akademickiego mieści się w przedziale od 15 do 360 w skali roku akademickiego. Ponad połowa zajęć prowadzona jest przez nauczycieli akademickich, dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Zatrudnienie w KANS odbywa się w drodze konkursu. Obsada zajęć wg przyjętych w Uczelni zasad zależy od dorobku nauczyciela akademickiego i w założeniu powinna uwzględniać się również dorobek zawodowy zdobyty poza Uczelnią, ale jak wskazują wyżej podane przykłady zasady te nie zawsze są przestrzegane.

Uczelnia wspiera nauczycieli akademickich w podnoszeniu kompetencji dydaktycznych. Raz w roku Dziekan Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych, w porozumieniu z Kierownikami Katedr, opracowuje plan szkoleń na następny rok. W ten proces są też zaangażowani nauczyciele. Aktualnie pracownicy korzystają z oferty szkoleń obejmującej, np. wspieranie i pracę ze studentem w kryzysie psychicznym, czy nowoczesne technologie w dydaktyce.

Na kierunku filologia w KANS w Jeleniej Górze istnieje kilka form ewaluacji nauczycieli akademickich. Są oni oceniani w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem poprzez prowadzoną w Uczelni ankietę wśród studentów. Studencka ankietę online składa się z 10 pytań zamkniętych, ocenianych w skali od 0 do 10, poruszających następujące kwestie: przygotowanie do zajęć, definiowanie celów, stosowane metody i techniki pracy, materiały dydaktyczne, ocenianie, dostępność prowadzącego zajęcia, kultura osobista i stosunek do studentów, rola zajęć w zdobywaniu ważnych dla studenta umiejętności. Studenci mogą też podzielić się własnymi komentarzami w sekcji Uwagi dodatkowe.

Prowadzone są okresowe oceny nauczycieli akademickich, a w tym celu stosuje się arkusze oceny nauczyciela akademickiego. Wyniki tych przeglądów w ograniczonym stopniu wpływają jednak na obsadę zajęć oraz planowanie indywidualnych ścieżek rozwojowych, choć sama polityka kadrowa sprzyja rozwojowi kadry prowadzącej zajęcia – zwłaszcza rozwojowi dydaktycznemu, czego dowodem jest liczna oferta szkoleń dotyczących wyzwań w pracy dydaktycznej. Rozwój nauczycieli akademickich zatrudnionych na etatach badawczo-dydaktycznych jest wspierany poprzez finansowanie udziału w konferencjach naukowych, kosztów publikacji. Kadra dydaktyczna korzysta też z możliwości wyjazdów zagranicznych w ramach umów bilateralnych i programu Erasmus+.

W Uczelni działa Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Studentów KANS, ale nie istnieje dokument obejmujący zasady rozwiązywania konfliktów.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami nie w pełni zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, co ma wyraz w nie zawsze prawidłowej obsadzie zajęć, w tym związanych do przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

Polityka kadrowa nie zapewnia więc prawidłowego doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć, dobór ten nie jest w pełni zgodny z przyjętymi w Uczelni transparentnymi zasadami. Polityka kadrowa uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju, choć nie obejmuje planowania indywidualnych ścieżek rozwoju nauczycieli akademickich w powiązaniu z zakresem powierzanych im do prowadzenia zajęć.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) niewłaściwej obsady części zajęć oraz 2) nie w pełni skutecznej prowadzonej na kierunku polityki kadrowej; 3) braku systemowych regulacji w zakresie zapobiegania i rozwiązania konfliktów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie takiej obsady zajęć, w której uwzględnia się spójność i aktualność prezentowanego dorobku naukowego/praktycznego nauczycieli z tematyką i specyfiką powierzanych im zajęć.
2. Przyjęcie na kierunku polityki kadrowej zapewniającej prawidłową obsadę zajęć.
3. Wprowadzenie rozwiązań systemowych, dotyczących zasad rozwiązywania konfliktów oraz reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy.
4. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia oraz podstawowa obsługa toku studiów na ocenianym kierunku odbywają się w budynku Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych, jednostki prowadzącej kierunek, ulokowanym w kampusie Uczelni w Jeleniej Górze. W obrębie kampusu znajdują się również inne budynki wykorzystywane na kierunku: biblioteka, infrastruktura sportowa, rektorat, a także parkingi dla studentów i kadry, z wyodrębnionymi i oznakowanymi miejscami dla osób z niepełnosprawnością.

W budynku Jednostki znajdują się sale dydaktyczne - 15 sal ćwiczeniowych/seminaryjnych, 3 wykładowe oraz 2 sale do konsultacji. Dodatkowo wykorzystywana jest sala audytoryjna w innym budynku - w Rektoracie KANS oraz laboratorium technologii informacyjnej w budynku innego wydziału, gdzie również, w miarę potrzeb, w celu dostosowania procesu dydaktycznego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zorganizowane są zajęcia dydaktyczne dla grup, w których uczą się studenci z niepełnosprawnością ruchową, poruszający się na wózku, gdyż budynek ten jest w pełni przystosowany do potrzeb takich osób. Rozmieszczenie budynków w kampusie umożliwia studentom szybkie poruszanie się między nimi podczas przerw oraz zwiększa dostępność po zajęciach np. do biblioteki/ czyteln, obiektów sportowych, akademików. Dodatkowa infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana przez jednostkę to 2 sale wykładowe i 2 seminaryjne w bibliotece.

W salach dydaktycznych dla kierunku znajdują się rzutniki multimedialne, telewizory plazmowe, odtwarzacze DVD oraz inne urządzenia odtwarzające. Ponadto, większe sale, czyli sala audytoryjna i 3 sale wykładowe posiadają nowoczesne nagłośnienie. W sumie w budynku wykorzystuje się na stałe 6 laptopów oraz 18 rzutników multimedialnych, w tym 13 zamontowanych na stałe w salach dydaktycznych. W 4 salach zamontowane są tablice interaktywne. Z kolei jedna z sal wykładowych

posiada wzmacniacz pętli indukcyjnej dla osób z dysfunkcją narządu słuchu. W 3 salach wykorzystuje się ekrany multimedialne. W budynku Jednostki znajduje się w pełni wyposażone laboratorium fonetyczno-tłumaczeniowe, natomiast w chwili obecnej kończą się prace nad wielofunkcyjną pracownią multimedialną i e-learningu na 15 stanowisk, która umożliwi prowadzenie zajęć z tłumaczeń pisemnych i specjalistycznych. Wszystkie sale są prawidłowo przygotowane do prowadzenia dydaktyki typowej dla kierunku. Wyposażenie umożliwia prezentowanie materiałów audio-wideo, pracę z zasobami w formie elektronicznej oraz pochodzącymi bezpośrednio z Internetu, prace nad fonetyką, tłumaczenia. Jednostka nie dysponuje w chwili obecnej żadnym profesjonalnym programem do tłumaczeń, który udostępniany by był w celach dydaktycznych/ ćwiczeniowych dla studentów. Uczelnia zakupiła tylko jedną licencję w celach pokazowych i jest to zdecydowanie niewystarczające w kontekście wymogów programu, w tym efektów uczenia się oraz postępu w zakresie działalności zawodowej tłumaczy. **Rekomenduje się** zakupienie licencji programów tłumaczeniowych do wykorzystania przez studentów podczas zajęć i poza nimi – do praktycznej nauki i ćwiczenia samodzielnego w zakresie tłumaczeń. Brakuje również pracowni dydaktycznej - sali specjalistycznej, naśladującej autentyczne warunki pracy dla specjalności nauczycielskiej, w której zgromadzone byłyby typowe pomoce szkolne np. podręczniki i pomoce dydaktyczne, zasoby elektroniczne, w tym dedykowane oprogramowanie (np. e-dziennik, zasoby dydaktyczne). Infrastruktura w niewielkim stopniu uwzględnia typowe, podstawowe rozwiązania w tym zakresie – wprowadzie Uczelnia dysponuje tablicami interaktywnymi, jednakże nie są one aktywnie wykorzystywane przez studentów do przeprowadzania symulacji lekcji, a pozostałych dostosowań specyficznych dla warunków pracy nauczyciela nie zaobserwowano. **Rekomenduje się** zorganizowanie pracowni dydaktycznej dla specjalności nauczycielskiej, która umożliwiałaby studentom ćwiczenia w warunkach symulowanej pracy w środowisku szkolnym.

Infrastruktura informatyczna, przewidująca zaangażowanie do zajęć typowego oprogramowania biurowego oraz specjalistycznego w laboratorium językowym jest sprawna, nowoczesna i umożliwia w tym kontekście prawidłową realizację zajęć. Analogiczna uwaga dotyczy sprzętu, którym dysponuje laboratorium technologii informacyjnej.

Uczelnia posiada uczelnianą sieć komputerową łączącą wszystkie budynki na terenie kampusu i zapewnia studentom i pracownikom dydaktycznym dostęp do Internetu. Stosowane rozwiązania spełniają wystarczająco wymogi jakościowe do korzystania z e-zasobów i komunikacji na odległość. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne są w pełni dostosowane do liczby studentów i wystarczające do realizacji zajęć. Analogiczna uwaga dotyczy liczby stanowisk komputerowych oraz licencji na podstawowe oprogramowanie, która jest właściwa i dostosowana do liczby studentów oraz liczebności grup oraz umożliwia prawidłową realizację zajęć. Liczba pracowni laboratoryjno-komputerowych jest również wystarczająca w stosunku do liczby studentów i ich potrzeb. Studenci mają możliwość pracy własnej z wykorzystaniem infrastruktury Uczelni, w szczególności z wykorzystaniem stanowisk komputerowych poza czasem zajęć zorganizowanych.

Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej, stanowiące odrębny budynek, zlokalizowane w centrum kampusu, liczba, wielkość i układ pomieszczeń, a także ich wyposażenie pozwalają na komfortowe korzystanie z zasobów bibliotecznych, zarówno w formie tradycyjnej, jak i elektronicznej. Powierzchnia tego trzykondygnacyjnego budynku wykorzystywana jest przez Wypożyczalnię, z udostępnionymi 10 stanowiskami komputerowymi dla użytkowników, Centrum Informacji Naukowej, z 20 stanowiskami, trzy czytelnie (ogólną z księgozbiorem wydzielonym i 28 skomputeryzowanymi stanowiskami czytelnymi, czytelnię czasopism z 20 stanowiskami, czytelnię indywidualną – 7 kabin czytelniczych). Ponadto, w budynku znajduje się jeszcze magazyn zbiorów –

publikacji zwartych oraz zbiorów specjalnych, a także dwie sale seminaryjne z możliwością łączenia ich w jedną salę z 100 miejscami, gdzie odbywają się konferencje naukowe, wykłady itp. W budynku Biblioteki mieszczą się również: Archiwum, Poligrafia, Centrum Badań Interdyscyplinarnych i Wydawnictwo, Akademickie Biuro Karier oraz Inkubator Przedsiębiorczości. Godziny otwarcia biblioteki, sposób i zakres udostępniania, a także organizacja zasobów pozwalają na wygodne korzystanie z nich przez studentów i kadre.

Do dyspozycji użytkowników Biblioteka posiada nowoczesne urządzenia wspomagające korzystanie ze zbiorów – naukę i badania, w tym 2 skanery, drukarki, kopiarki, odtwarzacze multimedialnych. System biblioteczny umożliwia elektroniczne wyszukiwanie w kilkunastu terminalach katalogowych oraz na komputerach personalnych z dostępem do internetu.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP.

Infrastruktura wykorzystywana na kierunku nie jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jednakże Uczelnia, w celu zwiększenia dostępności, reorganizuje plan zajęć i planuje zajęcia dla grup, w których znajdują się studenci z niepełnosprawnością, w budynku biblioteki, gdzie dostępność, szczególnie dla osób korzystających z wózka jest wysoka. W budynku jednostki pomieszczenia dydaktyczne i ciągi komunikacyjne są dostosowane częściowo – nie ma tam wprawdzie windy, jest jednak schodofaz, dostosowane są sanitariaty. W salach dydaktycznych, w tym w laboratorium językowym i sali komputerowej, nie przygotowano, nie wyodrębniono i nie oznakowano przystosowanych miejsc dla osób z niepełnosprawnością. Nie stosuje się tu również innego rodzaju dostosowań. Jedno biurko z regulowaną wysokością blatu zakupione przez Jednostkę nie jest rozwiązaniem wystarczającym. **Rekomenduje się** zwiększenie dostosowania budynku, w tym sal dydaktycznych i laboratoryjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz wyodrębnienie i oznakowanie w salach dedykowanych stanowisk. Zapewniono dobry dostęp do zbiorów bibliotecznych osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość swobodnego przemieszczania się wewnątrz budynku biblioteki i korzystania ze wszystkich usług oferowanych przez jednostkę. Główne wejście posiada automatycznie otwierające się drzwi przesuwne, w budynku znajduje się właściwie zaprojektowana i dostosowana winda, sanitariaty przystosowane są do korzystania przez osoby z niepełnosprawnością ruchową. W czytelni dostęp do półek jest swobodny, z wystarczającą przestrzenią do poruszania się na wózku. Wśród stanowisk komputerowych w bibliotece zorganizowano 5 przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami, wyposażonych w specjalne klawiatury, myszy, monitory brajlowskie, kamerki, drukarkę brajlowską, czytnik ekranu z wbudowaną obsługą syntezy mowy oraz brajla i oprogramowania powiększającego i udźwiękwiającego.

Jednostka dysponuje aparaturą w postaci wzmacniaczy pętli indukcyjnych oraz indywidualnych zestawów umożliwiających uczestnictwo w zajęciach osobom z dysfunkcją narządu słuchu. Studenci z orzeczoną niepełnosprawnością mają również możliwość wypożyczenia dyktafonów. Jednostka jest dostosowana do potrzeb osób z dysfunkcjami narządu wzroku – w budynku (i pozostałych obiektach Uczelni) znajdują się plany tyflograficzne, a na drzwiach umieszczono tabliczki w alfabecie brajla.

Uczelnia nie przewidziała w programie studiów kształcenia na odległość. Niemniej jednak posiada infrastrukturę umożliwiającą taką formę realizacji programu. Umożliwia ona synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Funkcjonalności infrastruktury informatycznej dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami, zapewniają właściwy zakres i formę dostępności.

Uczelnia podczas ograniczeń wynikających z pandemii zapewniała dostęp do wirtualnych laboratoriów i specjalistycznego oprogramowania wspomagającego kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Biblioteka dysponuje blisko 60 tys. pozycji zbiorów bibliotecznych, w tym blisko 58 tys. książek i zbiorami multimedialnymi. Na 2022 rok zaprenumerowała 42 czasopisma drukowane krajowe i zagraniczne, ponadto posiada również czasopisma archiwalne. Zgromadzone zasoby naukowe i dydaktyczne są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć. Księgozbiór dla kierunku jest wystarczający. Obejmuje podstawowe pozycje z zakresu kształcenia filologicznego i odzwierciedla wystarczająco obszary zastosowania języka obcego będącego przedmiotem prowadzonych specjalizacji. Księgozbiór jest aktualny – uzupełniany w ostatnich latach w dużej mierze o publikacje dotyczące języków specjalistycznych, glottodydaktyki, językoznawstwa. Zbiory obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz do liczby studentów.

Publikacje są dostępne z wykorzystaniem narzędzi informatycznych - Uczelnia zapewnia dostęp do wybranych zasobów cyfrowych, w tym zbiorów Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej, Europejskiej Biblioteki Cyfrowej EUROPEANA, Cyfrowej Biblioteki Narodowej Polona oraz Wirtualnej Biblioteki Nauki. Uczestniczy w programie wypożyczeni międzybibliotecznych Academica. W sieci komputerowej Uczelni czytelnicy mają dostęp do krajowych i zagranicznych baz danych m. in. Springer, Science Direct, Web of Science, Scopus i in.

Od 4 lat działa w bibliotece internetowa wypożyczalnia online IBUK - rokrocznie aktualizowana jest baza publikacji (obecnie to ponad 800 pozycji). Biblioteka oferuje też dostęp do platformy multimedialnej biblioteki cyfrowej BIBLIO (obecnie ponad 300 ibuków, blisko 250 wideokursów, ponad 300 audiobuków). Dostęp do światowych zasobów informacji naukowej i profesjonalnej jest szeroki, aktualny i możliwy za pomocą zdywersyfikowanych kanałów i narzędzi, również poza lokalizacją biblioteki.

Zasoby, w tym bazy pełnotekstowe, są właściwie dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - są skomputeryzowane, a katalog spełnia standard WCAG 2.0.

Uczelnia w trybie doraźnym udostępnia materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej nauczycielom akademickim, a także osobom z niepełnosprawnościami.

Ocena warunków realizacji procesu kształcenia opisana jest w procedurze systemu jakości działającego w Uczelni. Określa ona zasady oceny warunków realizacji procesu kształcenia dla kierunków realizowanych na wydziale. W ramach realizacji procedury zawarto m.in. analizowanie infrastruktury pod kątem wymogów BHP i P-poż. w zakresie realizacji zajęć dydaktycznych, ocenianie warunków realizacji procesu kształcenia, bazy bibliotecznej, przeprowadzanie analizy przestrzeni dydaktycznej, a także działania korygujące i informacyjne (np. w odniesieniu do władz).

W przeglądy zaangażowani są nauczyciele akademicy, ale ich udział ma charakter indywidualny, nie systemowy. Analogiczną uwagę można sformułować w odniesieniu do udziału studentów, którzy mogą wyrażać swoje opinie ogólne nt. infrastruktury w ankietach, ale *de facto* mają niewielki wpływ na rozwój i doskonalenie infrastruktury. W przypadku zasobów bibliotecznych mogą wprowadzić sugerować przydatne dla nich pozycje do zakupu, ale ma to charakter incydentalny. **Rekomenduje się** angażowanie studentów do systematycznych przeglądów infrastruktury, w tym zasobów bibliotecznych. Uczelnia stopniowo rozwija i doskonali infrastrukturę, również w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne i w większości umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiąganie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych oraz przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Infrastruktura wykorzystywana do prowadzenia zajęć jest w dużej mierze dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela w sposób minimalny odpowiadają regułą i wymaganiom zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają przeglądowi z udziałem studentów, ale nie mają one charakteru systemowego. Ich wyniki nie są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kierunek posiada grono interesariuszy współpracujących z Uczelnią w zakresie projektowania i realizacji programu studiów. Znajdują się tu szkoły podstawowe oraz organy je prowadzące, adekwatne dla prowadzonego przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela. Kolejni kluczowi interesariusze w kontekście koncepcji kształcenia i doskonalenia programu to instytucje kultury,

które w absolwencie odnajdują kompetencje językowe oraz interkulturowe niezbędne w działalności kulturalnej i rozrywkowej terenu na „trójstyku” granic trzech państw. Wśród interesariuszy znajduje się również przedstawiciel agencji rozwoju regionalnego wspierającej i promującej różne profile działalności gospodarczej w regionie. Interesariusze formalnie konsultowali m.in. koncepcję specjalności nauczycielskiej z modułem biznesowym, zakresy tłumaczeń specjalistycznych, rodzaje kompetencji „miękkich” absolwenta. Współpraca interesariuszy z Uczelnią jest sformalizowana – kluczowi są członkami Społecznej Rady Ekspertów Biznesu KANS, która, jako ciało doradcze i opiniotwórcze wspiera Uczelnię w dostosowywaniu kierunków kształcenia do wymagań lokalnego i regionalnego rynku pracy. Pracodawcy opiniują programy studiów oraz treści programowe o nachyleniu praktycznym. Rodzaj i zakres działalności instytucji, z którymi Uczelnia współpracuje właściwie odzwierciedla lokalne i regionalne potrzeby i warunki rynku pracy, a oddziaływanie interesariuszy na kierunek ma charakter kształtujący i jest wewnętrznie zrównoważone.

Profile działalności zawodowej interesariuszy reprezentujących branże „nienauczycielskie”, szczególnie tych pełniących rolę praktykodawców dla kierunku, są bardzo zróżnicowane, reprezentujące większość obszarów działalności i form organizacyjnych. Nie ma jednak wyraźniej korelacji pomiędzy treściami w programie studiów oraz szczegółowymi efektami uczenia się a charakterystyką tak wielu różnorodnych branż/ profili działalności. W tym kontekście, więc nie można uznać doboru interesariuszy za w pełni prawidłowy. Z drugiej strony, jednak, generyczny charakter koncepcji kształcenia skutkuje takim właśnie doбором, u którego podstaw stoi relewancja otoczenia do tej koncepcji.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi jest systematyczna i stała, zarówno w zakresie konsultowania, tworzenia i doskonalenia koncepcji kształcenia i programu studiów, jak i w zakresie organizacji praktyk zawodowych. Pracodawcy mają faktyczny i realny wpływ na określone dla kierunku efekty uczenia się, a zakres konsultacji i częstotliwość oraz formy konsultowania/opiniowania są dobrane właściwie. Pracodawcy systematycznie i często się gromadzą w celu omówienia sytuacji na rynku pracy i konsekwencji dla możliwości zatrudnienia absolwenta kierunku. Mogą również indywidualnie, w sposób niesformalizowany, wyrażać swoje opinie na temat elementów programu i taką formę również konsultacje przyjmują.

Poza organizacją i realizacją praktyk zawodowych oraz konsultacjami programu, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi przyjmuje również inne formy. Działalność ta obejmuje m.in. warsztaty, wykłady i wydarzenia dla przedstawicieli środowiska lokalnego, projekty i konkursy dla uczniów szkół i wiele innych. Nie stwierdzono innych form współpracy typowych dla profilu praktycznego, takich jak wizyty studyjne, realizacja wdrożeniowych prac etapowych i dyplomowych, udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego niebędących pracownikami Uczelni w prowadzeniu zajęć lub weryfikacja efektów uczenia się, certyfikacja itp., adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. **Rekomenduje się** poszerzenie zakresów oraz większe urozmaicenie form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie realizacji programu studiów w taki sposób, aby była ona kluczowa dla realizacji programu studiów o profilu praktycznym.

W warunkach czasowego ograniczenia funkcjonowania Uczelni, udział interesariuszy w tym pracodawców w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów był zapewniony poprzez wykorzystanie narzędzi i metod komunikacji na odległość.

Przebieg współpracy Uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego zgodnie z zapisami w WSZJK oraz pozyskiwanymi informacjami jest monitorowany, a lista pracodawców jest poszerzana

w zależności od potrzeb rynku pracy. Monitoring nie ma jednak charakteru systemowego i weryfikowalnego. Udział studentów kierunku w ocenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym nie został odnotowany. **Rekomenduje się** włączenie studentów w działania ewaluacyjne odnośnie współpracy z interesariuszami w zakresie tworzenia, realizacji i doskonalenia koncepcji kształcenia i programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Na ocenianym kierunku ze względu na charakter studiów większość zajęć odbywa się w językach obcych, co samo w sobie sprzyja jego umiędzynarodowieniu. Warunkiem ukończenia studiów jest osiągnięcie poziomu C1 według ESOKJ w przypadku języka wiodącego oraz poziomu B2 w przypadku języka obcego drugiego. KANS podpisała kilkanaście umów dotyczących mobilności studentów i pracowników w ramach LLP Erasmus i Erasmus+, a z co najmniej kilku z nich regularnie korzystają pracownicy i studenci kierunku filologia. Uczelnia nawiązała współpracę łącznie z 19 ośrodkami w ramach programu Erasmus – aż 11 z nich to uczelnie w Turcji, ale na liście są też Niemcy, Portugalia, Włochy, Republika Czeska i dwa kraje nadbałtyckie: Litwa i Łotwa; nauczyciele akademicki uczący na kierunku filologia oraz jego studenci w latach 2020-2022 wzięli udział w wymianach z 10

uczelniami znajdującymi się na tej liście. W Uczelni funkcjonuje dokument o nazwie Deklaracja Polityki Erasmusowej 2021-2027, którego jednym z celów jest „osiągnięcie wysokiego poziomu umiędzynarodowienia”, m.in. wzrost wyjazdów studentów polskich o 80%, przyjazdów studentów zagranicznych o 30%, tworzenie lepszych warunków studiowania dla obcokrajowców, wymiana kadry. Ponadto podpisano umowy partnerskie z uczelniami w USA (Tyler Junior College) i na Ukrainie (Uniwersytet Pedagogiczny w Winnicy) – w ramach współpracy z tą ostatnią uczelnią w maju 2021 r. zorganizowano dni polsko-ukraińskie, podczas których nauczyciel z Ukrainy prowadził warsztaty dla studentów polskich, natomiast nauczyciel zatrudniony w KANS – zajęcia dla studentów ukraińskich. Uczelnia współpracuje również z uczelniami na Bliskim Wschodzie i w Indiach – w ramach tej współpracy organizowane są dla nauczycieli akademickich i studentów filologii webinarium.

Inną formą umiędzynarodowienia jest członkostwo KANS, od 20 lat, w Akademickim Centrum Koordynacyjnym w Euroregionie NYSA, które zrzesza uczelnie z Polski, Czech i Niemiec. W ramach tej współpracy organizowane są szkoły letnie dla studentów i konferencje. Pracownicy kierunku filologia biorą też udział w projekcie transgranicznym, realizowanym we współpracy z jedną z uczelni czeskich, o nazwie Platforma internetowa zawierająca informacje dla nauczycieli i kierownictwa szkół w regionie transgranicznym z uczelnią czeską. W ramach projektu odbywają się różne spotkania tematyczne i warsztaty, np. Nauczanie języków obcych i ich znaczenie na obszarze transgranicznym (marzec 2022 r.)

Nauczyciele akademicy uczestniczą w szkoleniach dydaktycznych za granicą Polski. W ujęciu liczbowym: co roku około 1/3 kadry korzysta z programu Erasmus+.

Stwarzane są możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności zarówno dla nauczycieli akademickich, jak i dla studentów (webinarium, konferencje on-line).

Oceny stopnia umiędzynarodowienia dokonuje się jedynie w sposób nieformalny, np. podczas rozmów nauczycieli ze studentami realizującymi część studiów za granicą. W ankiecie studenckiej nie ma ani jednego pytania dotyczącego umiędzynarodowienia procesu kształcenia. **Rekomenduje się** wprowadzenie systemowych zasad oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega nieformalnym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Karkonoska Akademia Nauk Stosowanych prowadzi systematyczne wsparcie studentów o charakterze stałym i kompleksowym. Kształcenie odbywa się z wykorzystaniem współczesnych technologii adekwatnych do potrzeb i wynikających z realizacji programu studiów. Studenci w ramach oferowanego wsparcia mogą skorzystać z bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi podczas konsultacji, które w bieżącym roku akademickim odbywają się w formułach stacjonarnej i online. Informacja o konsultacjach jest dostępna na stronie internetowej Uczelni po zalogowaniu do wewnętrznego systemu KANS. Dodatkowo kontakt z nauczycielami akademickimi jest możliwy drogą elektroniczną, za pośrednictwem maila uczelnianego oraz dedykowanej platformy.

Akademickie Biuro karier zapewnia wsparcie w obszarach rynku pracy właściwego dla kierunku filologia. Studenci mogą poznać swoje predyspozycje i kompetencje zawodowe poprzez wypełnienie kwestionariuszy oraz diagnozę zawodową, a następnie z doradcą zaplanować indywidualną ścieżkę kariery zawodowej. Wsparcie oferowane jest indywidualnie, jak również grupowo. W ramach oferty organizowane są zajęcia grupowe m.in. z zarządzania czasem, asertywności w życiu i pracy zawodowej czy skutecznej komunikacji społecznej. Ponadto studenci mogą skorzystać z poradnictwa zawodowego m.in. związanego z założeniem własnej działalności gospodarczej.

Uczelnia uwzględnia systemowe wsparcie dla studentów wybitnych. Jednym z oferowanych narzędzi jest stypendium Rektora przyznawane dla najlepszych studentów, którzy uzyskali wysoką średnią ocen lub mają osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym.

Jednostka oferuje studentom wszechstronny rozwój na wielu płaszczyznach, m.in. sportowej w ramach Akademickiego Związku Sportowego czy artystycznej w ramach studenckiego zespołu „Karkonoska Środowa Noc”. Ponadto studenci mogą rozwijać swoje pasje oraz doskonalić umiejętności organizacyjne i kompetencje (np. pracy w zespole czy jego kierowaniem), m.in. współpracując przy organizacji licznych wydarzeń, a także działając w organizacjach studenckich. Dodatkowo studenci są także zachęceni do rozwoju zawodowego np. poprzez udział w wizytach studyjnych w ramach realizowanych w Uczelni projektów.

Wsparcie Uczelni jest dostosowane do potrzeb różnych grup studentów. Studenci mogą ubiegać się o Indywidualną Organizację Studiów, która umożliwia indywidualizację harmonogramu zajęć oraz sposobu realizacji obowiązków dydaktycznych na warunkach wynikających z zapisów w Regulaminie studiów. Szczególnym pomocom objęci są studenci z niepełnosprawnością, którzy mogą korzystać ze wsparcia koordynatora wydziałowego ds. osób niepełnosprawnych. Studenci mogą korzystać ze specjalnego sprzętu m.in. specjalistycznych klawiatur, powiększonych myszy komputerowych,

specjalistycznej myszy do obsługi ustami, monitorów brajlowskich czy słuchawek ergonomicznych. Koordynator także koordynuje procedurę kształcenia studentów z niepełnosprawnościami dostosowując ją do indywidualnych możliwości studenta. Ponadto wsparcie oferowane jest także przez Międzywydziałowy Punkt Poradniczo-Konsultacyjny, który oferuje studentom wsparcie ze strony psychologów, terapeutów oraz pedagogów.

Uczelnia uwzględnia sposób zgłaszania przez studentów skarg i wniosków. Studenci mogą swoje skargi zgłaszać w sposób formalnym, jak i nieformalny w bezpośrednim kontakcie z opiekunem roku czy dedykowanym sprawom studenckim prodziekanem. Procedury składania przez studentów wniosków są przejrzyste i szczegółowo opisane w regulaminie studiów. Studenci mają możliwość odwołać się od decyzji do odpowiedzialnego za sprawy studenckie prorektora. Funkcjonujący w KANS system jest skuteczny oraz przejrzysty.

KANS prowadzi działania informacyjne oraz edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów poprzez realizację szkoleń BHP. Ponadto Uczelnia posiada Procedurę antydyskryminacyjno-antymobbingową, a także Rzecznika Dyscyplinarnego ds. Studentów oraz Rzecznika Akademickiego ds. Dyskryminacji i mobbingu. Podczas organizowanych przez jednostkę spotkań studenci są informowani o istniejących procedurach postępowania i reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów. Przedstawiane są wtedy także osoby, u których mogą uzyskać wsparcie oraz informowani o oferowanej pomocy ofiarom.

KANS stosuje różnorodne instrumenty oddziaływania na studentów kierunku filologia, które mają na celu motywowanie ich do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się. Wsparcie oferowane jest poprzez możliwość wnioskowania o stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogę. Studenci są informowani o możliwym wsparciu, a dodatkowo wiedzą, gdzie znajdują się niezbędne informacje.

Kadra wspierająca proces nauczania i uczenia odpowiada potrzebom studentów, umożliwiając wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich m.in. wspierając w przygotowaniu wniosków stypendialnych. Godziny otwarcia dziekanatu są odpowiednie. Ponadto kadra administracyjna ma możliwość podnosić swoje kompetencje korzystając z oferowanych przez uczelnię szkoleń.

Uczelnia wspiera materialnie oraz pozamaterialnie organizacje studentów. Samorząd studentów posiada niezbędną infrastrukturę, wsparcie finansowe w postaci rocznego budżetu oraz merytoryczne do realizacji zadań ustawowych oraz animacji życia kulturalnego studentów. Organizacje studenckie, w szczególności koła naukowe, także mają zapewnione niezbędne warunki do swojej działalności, m.in. lokalowe, merytoryczne w postaci opiekuna koła oraz finansowe w przypadku wnioskowania o celowe dofinansowanie.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega nieformalnym przeglądom, w których uczestniczą studenci. Co najmniej raz w roku akademickim władze wydziału spotykają się ze studentami celem weryfikacji oferowanego systemu wsparcia oraz poziomu zadowolenia z niego studentów. Otrzymywane informacje są wykorzystywane do doskonalenia oferowanego wsparcia, a także jego form. Natomiast **rekomenduje się** wprowadzenie rozwiązań systemowych związanych z ewaluacją systemu wsparcia studentów oraz wykorzystywania wyników przeglądów celem doskonalenia wsparcia i jego form.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacje o studiach są dostępne publicznie dla szerokiego grona odbiorców na nowo uruchamianej stronie Uczelni. Poruszanie się po stronie jest dostosowane do użytku komputerowego oraz z urządzeń przenośnych. Strona umożliwia nieskrępowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością. Strona posiada m.in. możliwość zwiększenia i zmniejszenia fontu treści czy możliwość ustawienia kontrastu kolorów. Uczelniane dokumenty są zamieszczane jako oryginalne dokumenty co umożliwia np. odczytywanie ich przez syntezytor mowy czy wyszukiwanie treści po kluczowych słowach. Interfejs jest przyjazny, aczkolwiek treści na stronie nie są logicznie i tematycznie rozmieszczone np. podzakładka „Studenci z niepełnosprawnością” znajdują się w sekcji „Uczelnia” a nie „Studenci”. Strona internetowa jest aktywna, a nadto istnieje także podstawowa wersja strony internetowej w języku angielskim. Na stronie widnieją także nie działające odnośniki, linki, a także nieedytowane treści widniejące jako „Lorem ipsum”. **Rekomenduje się** wyeliminowanie niedziałających linków. Biuletyn Informacji Publicznej KANS jest aktualny, aczkolwiek chronologia publikowania dokumentów jest nielogiczna. **Rekomenduje się** umieszczenie najnowszych zarządzeń oraz uchwał na górze strony, aby użytkownicy nie musieli przewijać strony na sam dół celem sprawdzenia aktualności.

Szczegółowy wykaz informacji, do których dostęp zapewnia strona internetowa Karkonoskiej Akademii Nauk Stosowanych przedstawia poniższa tabela. Strona nie obejmuje jeszcze istotnych z punktu widzenia publicznego dostępu do informacji wszystkich danych.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	TAK
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	TAK
3.	Zasady rekrutacji	NIE
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	TAK
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	NIE
7.	Aktualne programy studiów	TAK (niepełne)
8.	Sylabusy	NIE (dostępne tylko w Uczelni)
9.	Kompletność sylabusów	NIE (niemożliwe do zweryfikowania)
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	NIE
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	TAK
12.	Erasmus	TAK
13.	Most	n/d
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	NIE (dostępne tylko po zalogowaniu)
15.	Harmonogram zajęć	TAK
16.	Regulamin studiów	TAK
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
19.	Biuro Karier	TAK
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	TAK
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	Tak, wyniki badania losów absolwentów, bez wyników innych ankiet i raportów.

Monitorowanie publicznego dostępu do informacji publicznej jest dokonywane na semestralnych spotkaniach Kierunkowego Zespołu Jakości Kształcenia, w które skład wchodzi nauczyciele akademicy, studenci oraz interesariusze zewnętrzni. Wyniki monitorowania są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach, m.in. w ramach ewaluacji zalecono modernizację strony i dostosowanie jej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Witryna Uczelni zapewnia dostęp do informacji publicznej szerokiemu gronu odbiorców. Ze strony można wygodnie korzystać zarówno z komputerów stacjonarnych, jak i urządzeń mobilnych. Treści odpowiadają zapotrzebowaniu interesariuszy, a szczegółowy wykaz dokumentów został wskazany w tabeli powyżej. KANS najważniejsze dokumenty publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej. Nowo uruchomiona strona internetowa nie zawiera jednak wszystkich istotnych z punktu widzenia dostępu do informacji publicznej danych, które wyszczególnione są w tabeli powyżej.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) braku opublikowanych zasad rekrutacji 2) braku dostępu do pełnego programu studiów, w tym obejmującego programy poszczególnych zajęć zawierających m.in. szczegółowe efekty uczenia się i prowadzące do ich osiągnięcia treści programowe oraz 3) ograniczonego do studentów Uczelni dostępu do informacji o kadrze prowadzącej kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Opublikowanie zasad przyjęcia na studia.
2. Opublikowanie pełnego programu studiów.
3. Umożliwienie dostępu do informacji o kadrze prowadzącej kształcenie na kierunku dla szerokiego grona odbiorców.
4. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W Karkonoskiej Akademii Nauk Stosowanych funkcjonuje przyjęty w 2020 roku uczelniany system zapewnienia jakości kształcenia. Określa on osoby sprawujące nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem i określa ich kompetencje. W ramach systemu działają Uczelniana Komisja Zapewnienia Jakości Kształcenia, Wydziałowe Komisje Zapewnienia Jakości Kształcenia i Zespoły ds. Jakości Kształcenia dla każdego z kierunków studiów. System określa skład i zadania poszczególnych ciał. Przydział tych zadań nie zawsze jest jednoznaczny, np. „Podstawowym zadaniem

wydziałowych zespołów doskonalenia jakości kształcenia jest badanie potencjału studentów rozpoczynających studia i przebiegu procesu kształcenia oraz badanie „na wyjściu”, tzn. sprawdzanie – głównie w sposób pośredni – osiąganych przez studentów efektów uczenia się”, przy czym nie jest jasne czy chodzi tu o Wydziałowe Komisje Zapewnia Jakości Kształcenia czy Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Jednocześnie zadania te nie zawsze sformułowane są w sposób zrozumiały, np. ocena bieżącej i nowej oferty edukacyjnej obejmuje m.in. „ocenianie studium wykonalności nowych propozycji”, a ocena zgodności osiąganych efektów uczenia się z zakładanymi obejmuje ocenianie „realizacji efektów uczenia się zrealizowanych przez nauczyciela w ramach prowadzonego przedmiotu” czy „porównanie stopnia zgodności otrzymanych wyników ewaluacji efektów uczenia się z danymi zawartymi w dokumentach normatywnych oraz w sylabusach przedmiotów”. **Rekomenduje się** wyeliminowanie tego typu niejasnych sformułowań. Działanie zespołu, który zajmuje się merytorycznie kierunkiem filologia nadzorowane jest przez dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych, kierownika Katedry Nauk Humanistycznych oraz Kolegium Wydziału, które jest ciałem opiniodawczym. Kierownik Katedry Nauk Humanistycznych odpowiadający za kierunek filologia sprawuje merytoryczny nadzór nad prawidłowym przebiegiem procesu dydaktycznego prowadzonego na tym kierunku.

Zespoły analizują informacje dla poszczególnych kierunków studiów, przekazują wnioski z przeprowadzonych analiz Wydziałowej Komisji Zapewniania Jakości Kształcenia w zakresie doskonalenia jakości kształcenia oraz w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte odpowiednim zarządzeniem rektora procedury, kończące się uchwałami senatu.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o przyjęte formalnie przez senat warunki i kryteria rekrutacji.

Funkcjonujący w Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia zakłada stałe monitorowanie i analizę programów studiów obejmujące analizę i ocenę zgodności efektów uczenia się z Polską Ramą Kwalifikacji. Ponadto ocenie podlegają 1) forma lub formy studiów, liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie, 2) tytuł zawodowy nadawany absolwentom, 3) zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów, 4) łączna liczba godzin zajęć, 5) sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia, 6) łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, 7) liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne, 8) wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk.

Ocena programu studiów nie zawsze jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji. Np. jako źródło informacji o stosowanych metodach dydaktycznych wykorzystywana jest „Studencka ankieta oceny zajęć i pracy nauczyciela akademickiego”, w której kierowane do studentów pytania dotyczą oceny angażowania przez nauczycieli akademickich studentów w naukę, poziomu zadowolenia z zajęć; stopnia, w jakim zajęcia poszerzyły wiedzę i/lub umiejętności; sposobu organizacji zajęć, etc. Pytania te nie pozwalają wprost wnioskować o metodach dydaktycznych stosowanych podczas zajęć i ich skuteczności. **Rekomenduje się**

opracowanie w tym zakresie bardziej celowego narzędzia oceny. W celu dostosowania efektów uczenia się do potrzeb rynku pracy Akademickie Biuro Karier i Biuro ds. Promocji monitorują kariery zawodowe absolwentów Uczelni oraz zbierają dane o programie studiów, organizacji procesu kształcenia i osiągniętych efektach. Absolwenci badanego kierunku studiów, anonimowo i dobrowolnie, wyrażają swoją opinię za pomocą ankiety. Opublikowane wyniki badania losów absolwentów nie umożliwiają jednak zapoznania się z opiniami absolwentów na temat programu studiów, organizacji procesu kształcenia i osiągniętych efektach uczenia się ponieważ przy niskiej zwrotności ankiet, wyniki – poza liczbą uczestników – nie są zagregowane dla poszczególnych kierunków studiów. **Rekomenduje się** przyjęcie takiej formy pozyskiwania opinii absolwentów, aby umożliwiała ona realizację przyjętych dla badań celów. Ocena doboru metod weryfikacji efektów uczenia się i ocena, czy studenci osiągają założone efekty uczenia się możliwa jest natomiast w oparciu o stosowaną na kierunku analizę dokumentacji sprawdzianów realizowanych w ramach prowadzonych zajęć – ocenionych prac studentów (projektowych, egzaminacyjnych itp.), zarejestrowanych wystąpień studentów (podczas seminariów, egzaminów dyplomowych itp.). Ocenie podlega minimum 10% losowo wybranych prac dyplomowych powstałych na danym kierunku i poziomie studiów w roku akademickim, za który przeprowadzana jest ocena. Stosuje się zasadę, aby ocenie podlegała przynajmniej jedna praca dyplomowa napisana pod kierunkiem każdego promotora sprawującego opiekę nad pracami w okresie, którego dotyczy ocena. Ocenie osiągania przez studentów efektów uczenia się służą także składane przez nauczycieli akademickich oświadczenia, w których poświadczają oni lub nie osiągnięcie podczas zajęć przez studentów efektów uczenia się. Dodatkowo w 2022 roku zarządzeniem rektora została powołana doraźna komisja do przeprowadzenia kontroli wewnętrznej w zakresie sprawdzenia kart zajęć pod względem zgodności efektów uczenia się z programem studiów, co było wynikiem zgłoszonych podczas wizytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej uwag do kierunku fizjoterapia uwag. Prace Komisji skierowane były na przeanalizowanie i poprawę programów studiów i kart zajęć wszystkich kierunków prowadzonych na Uczelni.

Wskazane wyżej procedury i wytyczne na ocenianym kierunku nie zostały jednak w pełni wdrożone o czym świadczą zdiagnozowane w kryteriach 1-3 nieprawidłowości, odnoszące się do koncepcji kształcenia, efektów uczenia się, prowadzących do ich osiągnięcia treści programowych, harmonogramu realizacji programu studiów, w tym w tym w zakresie zgodności z wymaganiami prawa powszechnie obowiązującego, czy procesu weryfikacji efektów uczenia się, w tym procesu dyplomowania i samych prac dyplomowych.

Formalnie w we wszystkich ciałach w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia mają zapewniony udział przedstawiciel nauczycieli akademickich, studentów, w tym w zespole kierunkowym po jednym reprezentancie każdego roku studiów, oraz otroczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto propozycje w zakresie doskonalenia jakości kształcenia może zgłosić każdy student, pracownik lub inne osoby związane z uczelnią. Spotkanie z kadrą prowadzącą zajęcia ujawniło jednak, że wykładowcy mają bardzo zróżnicowany poziom świadomości dotyczący programu studiów jako całości, w szczególności w bardzo zróżnicowany sposób rozumieją czym jest profil praktyczny, także w aspekcie wymagań stawianych w odpowiednich aktach prawnych. Utrudnia to kadrze prowadzącej zajęcia na kierunku formułowanie wiążących wniosków w odniesieniu do programu studiów. W związku z tym **rekomenduje się** przeprowadzenie na kierunku dyskusji na temat praktycznego profilu kształcenia w powiązaniu z wymogami dotyczącymi wykonywania przez studentów praktycznych czynności zawodowych podczas zajęć ujętych w programie studiów jako zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne. W przypadku studentów **rekomenduje się** pozyskiwanie

opinii o koncepcji kształcenia i programach studiów nie tylko poprzez opinie przedstawicieli studentów w uszjk, czy poprzez badania ankietowe.

Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych otrzymał w 2021 roku certyfikat jakości kształcenia w ramach Ogólnopolskiego Programu Certyfikacji Szkół Wyższych „Uczelnia Liderów” natomiast kierunek studiów wyróżnienie „Studia z przyszłością 2022” w 7. Edycji Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Akredytacji Kierunków Studiów. Uczelnia starając się o wyróżnienia zewnętrzne jednocześnie nie wykorzystuje wniosków z poprzednich ocen PKA do wdrożenia projakościowych i długotrwałych zmian. Mimo, że w uchwale kończącej poprzednią ocenę programową Prezydium PKA nie sformułowało żadnych zaleceń, a w raporcie z wizytacji wszystkie kryteria zostały ocenione jako „w pełni”, to znalazły się w nim zalecenia dotyczące jasnego określenia koncepcji kształcenia praktycznego, sformułowania efektów kształcenia, właściwej kwalifikacji zajęć praktycznych stanowiących przygotowanie do zawodu, powtarzające się także w bieżącej ocenie.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy nie zawsze w pełni wiarygodnych danych i informacji. W ocenie programu studiów mają zapewniony formalny udział przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy, ale nie ma on w pełni realnego charakteru, w rezultacie przyjęte w Uczelni zasady uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia nie doprowadziły na kierunku do zdiagnozowania nieprawidłowości, które stały się podstawą do oceny „spełnione częściowo” dla kryteriów 1-3.

Jakość kształcenia na kierunku podlega zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, Uczelnia chętnie podaje się zewnętrznym komercyjnym certyfikacjom, jednocześnie nie wykorzystując dla doskonalenia programów studiów na kierunku filologia wniosków z poprzednich ocen programowych PKA.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) niepełnego i nieskutecznego na kierunku filologia wprowadzenia zasad uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia; 2) niewykorzystania wniosków z poprzedniej oceny programowej PKA do trwałego doskonalenia programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Pełne i skuteczne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia.
2. Wykorzystania wniosków z ocen programowych PKA do trwałego doskonalenia programu studiów.
3. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Przewodniczący zespołu oceniającego
prof. dr hab. Dariusz Dolański

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 661);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218);
7. Obwieszczenie MEiN z dn. 6 kwietnia 2021 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2021, poz. 890);
8. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. z późn. zm. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
9. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.;
10. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 890).

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa

w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają

systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl